EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 11 18
COM(2020) 740 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Europos anglies dioksido rinkos veikimo ataskaita

Turinys

Akronimai ir santrumpos 2

1. ĮVADAS 4

2. ES ATLPS INFRASTRUKTŪRA 6

2.2. Sąjungos registras ir Europos Sąjungos sandorių žurnalas (ESSŽ) 9

3. ANGLIES DIOKSIDO RINKOS VEIKIMAS 2019 M. 10

3.1. Pasiūla – į apyvartą išleisti ATL 11

3.1.1. Didžiausias leidžiamas kiekis 11

3.1.2. Išduoti ATL 14

3.1.2.1. Nemokamų ATL paskirstymas 14

3.1.2.2. Apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcione 16

3.1.2.3. Nuo visų ATL pardavimo aukcione principo nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriui 19

3.1.2.4. Programa „NER 300“ 22

3.1.2.5. Inovacijų fondas 23

3.1.2.6. Modernizavimo fondas 24

3.1.2.7. Netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų kompensavimas 25

3.1.3. Tarptautiniai kreditai 27

3.2. Paklausa – iš apyvartos išimti ATL 28

3.3. Pasiūlos ir paklausos pusiausvyros užtikrinimas 29

4. AVIACIJA 32

5. RINKOS PRIEŽIŪRA 35

6. IŠMETAMŲJŲ TERŠALŲ KIEKIO STEBĖSENA, ATASKAITŲ APIE JĮ TEIKIMAS IR TIKRINIMAS 37

7. ADMINISTRACINIŲ PROCEDŪRŲ APŽVALGA 39

8. TAISYKLIŲ LAIKYMASIS IR JŲ VYKDYMO UŽTIKRINIMAS 40

9. IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS 42

PRIEDAS 44

Akronimai ir santrumpos

ATR	Akreditavimo ir tikrinimo reglamentas
KI	Kompetentinga institucija
CCS	Anglies dioksido surinkimas ir saugojimas
CCU	Anglies dioksido surinkimas ir naudojimas
ŠPM	Švarios plėtros mechanizmas
PTMV	Patvirtinti išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai
CORSIA	Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistema
CSCF	Įvairius sektorius apimantis pataisos koeficientas
EA	Europos akreditacijos organizacija
EEE	Europos ekonominė erdvė
EEX	Europos energetikos birža
EIB	Europos investicijų bankas
TMV	Išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai
ESMA	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
ES ATLPS	Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema
ESSŽ	Europos Sąjungos sandorių žurnalas
ŠESD	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
ICAO	Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija
ICE	„InterContinental Exchange Futures Europe“
„InnovFin“ EDP	Energetikos parodomųjų projektų finansavimo priemonė „InnovFin“
BĮM	Bendro įgyvendinimo mechanizmas
PRR	Piktnaudžiavimo rinka reglamentas
FPRD II	Antroji finansinių priemonių rinkų direktyva
FPRR	Finansinių priemonių rinkų reglamentas
SATR	Stebėsenos ir ataskaitų teikimo reglamentas
SATTA	Stebėsena, ataskaitų teikimas, tikrinimas ir akreditacija
RSR	Rinkos stabilumo rezervas
NAĮ	Nacionalinė akreditacijos įstaiga

NER	Naujiems rinkos dalyviams skirtas rezervas
OTC	Nebiržinis (-ė)
PFC	Perfluorangliavandeniliai
AEI	Atsinaujinantys energijos ištekliai
SRP	CORSIA standartai ir rekomenduojama praktika
TNAC	Bendras apyvartoje esančių ATL skaičius

1. ĮVADAS

Nuo 2005 m. ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS) yra ES pramonės ir elektros energijos bei šilumos gamybos sektoriuose išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo strategijos pamatas. Ji labai padeda siekti bendrojo ES tikslo (kuris greičiausiai bus viršytas) iki 2020 m. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį 20 proc., palyginti su 1990 m. lygiu.

Ši Europos anglies dioksido rinkos veikimo ataskaita pateikta remiantis Direktyvos 2003/87/EB[1] (ES ATLPS direktyvos) 10 straipsnio 5 dalies ir 21 straipsnio 2 dalies reikalavimais. Ataskaitos tikslas – kasmet pristatyti pokyčius Europos anglies dioksido rinkoje. Ši ataskaita apima 2019 metus, bet joje taip pat apžvelgiami 2020 m. pirmojo pusmečio pokyčiai.

Žvelgiant į ateinantį dešimtmetį, Komisijos komunikate dėl 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano[2] siūloma padidinti ES 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslą nuo 40 proc. iki bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Siekdama įgyvendinti šį didesnį užmojį, Komisija iki 2021 m. birželio mėn. peržiūrės ir prireikus pasiūlys patikslinti visą atitinkamą su klimatu susijusią politiką. Tarp kitų teisės aktų, kurie bus pateikti laikantis Europos žaliojo kurso[3], bus pasiūlyta ir ES ATLPS peržiūra, kurioje gali būti numatyta sistemą taikyti naujiems sektoriams.

Peržiūrėjus ATLPS direktyvą[4], darbas, susijęs su ketvirtojo etapo[5] įgyvendinimu, buvo aktyvus ir sparčiai vyksta toliau. Praėjusiais metais buvo priimti įgyvendinimo teisės aktai dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo koregavimo atsižvelgiant į veiklos lygio pokyčius[6] ir dėl Modernizavimo fondo[7] veiklos, ir, siekiant įgyvendinti ketvirtojo etapo

[1] 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB, OL L 275, 2003 10 25, p. 32.
[2] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“, 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo planas, COM(2020) 562 *final*.
[3] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.
[4] 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir Sprendimas (ES) 2015/1814, OL L 76, 2018 3 19, p. 3.
[5] ES ATLPS reglamentuojama etapais. Trečiasis etapas apima 2013–2020 m. laikotarpį, o ketvirtasis etapas – 2021–2030 m. laikotarpį.
[6] 2019 m. spalio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1842, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB taikymo taisyklės, susijusios su tolesne nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo koregavimo dėl veiklos lygio pokyčių tvarka, OL L 282, 2019 11 4, p. 20.
[7] 2020 m. liepos 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1001, kuriuo nustatomos išsamios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB nuostatų, susijusių su Modernizavimo fondo, skirto investicijoms į energetikos sistemų modernizavimą ir energijos vartojimo efektyvumo didinimą tam tikrose valstybėse narėse remti, veikla, taikymo taisyklės, OL L 221, 2020 7 10, p. 107.

reikalavimus, buvo baigta antroji Aukcionų reglamento peržiūra[8] (žr. 3.1.2.1., 3.1.2.2. ir 3.1.2.6. skirsnius). Šiuo metu baigiamos rengti likusios įgyvendinimo nuostatos, siekiant jas priimti iki 2021 m. sausio mėn.

Po paskutinės anglies dioksido rinkos ataskaitos paskelbimo[9] ketvirtą kartą buvo paskelbtas rinkos stabilumo rezervo pertekliaus rodiklis, iš kurio matyti, kad apyvartinių taršos leidimų perteklius sumažėjo nuo 1,65 mlrd. ATL 2018 m. iki maždaug 1,39 mlrd. ATL 2019 m.[10] Remiantis šiuo rodikliu ir peržiūrėtais ES ATLPS teisės aktais, 2020 m. aukcionų pasiūla bus sumažinta beveik 375 mln. apyvartinių taršos leidimų (beveik 35 proc.) (žr. 3.3 skirsnį).

2019 m., palyginti su 2018 m., iš stacionarių įrenginių išmetamų teršalų kiekis sumažėjo net 9,1 proc. (žr. 3.2 skirsnį). Šį sumažėjimą daugiausia lėmė elektros energijos sektorius, kuriame išmetamųjų teršalų kiekis sumažėjo beveik 15 %, nes akmens anglis pakeitė elektros energija iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir dujomis kūrenamose elektrinėse gaminama elektros energija. Įskaitant šį naujausią sumažinimą, bendras stacionarių įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis nuo ES ATLPS trečiojo etapo pradžios sumažėjo beveik 20 proc. Aviacijos sektoriuje išmetamųjų teršalų kiekis toliau didėjo ir, palyginti su 2018 m., padidėjo šiek tiek, t. y. 1 proc. (žr. 4 skyrių).

Taip pat įvyko svarbių su ATLPS susijusių politinių pokyčių, pavyzdžiui, 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo susitarimas dėl ES ATLPS susiejimo su Šveicarijos ATLPS ir, įsigaliojus susitarimui dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES, panaikintas Jungtinės Karalystės aukcionų ir nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo procesų sustabdymas (žr. 2.2 skirsnį).

Galiausiai, bet ne mažiau svarbu tai, kad COVID-19 krizė lėmė didelį trumpalaikį anglies dioksido kainos sumažėjimą 2020 m. kovo ir balandžio mėn. Nepaisant to, nuo 2019 m. sausio mėn. iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos anglies dioksido kainos signalas išliko stabilus – vidutiniškai apie 24 EUR[11]. Vien tik 2019 m. pajamos iš ATLPS apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione viršijo 14 mlrd. EUR, o per pirmuosius šešis 2020 m. mėnesius siekė 7,9 mlrd. EUR. Remiantis valstybių narių pateiktais duomenimis, 2019 m. 77 proc. tų pajamų buvo išleista (arba planuota išleisti) nustatytiems su klimatu ir energetika susijusiems tikslams (žr. 3.1.2.2. skirsnį).

Jeigu nenurodyta kitaip, šioje ataskaitoje naudoti tie duomenys, kurie buvo viešai paskelbti ir kuriuos Komisija turėjo iki 2020 m. birželio mėn.[12] Visoje ataskaitoje intarpuose pateikiama bendro pobūdžio aprašomoji informacija apie ES ATLPS.

[8] 2019 m. rugpjūčio 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1868, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1031/2010 siekiant suderinti apyvartinių taršos leidimų aukcionus su 2021–2030 m. ES ATLPS taisyklėmis ir apyvartinių taršos leidimų priskyrimu finansinėms priemonėms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES, OL L 289, 2019 11 8, p. 9.

[9] 2019 m. anglies dioksido rinkos ataskaitą galima rasti čia: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0557.

[10] C(2020) 2835 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

[11] Šaltinis: ICE.

[12] Duomenų galutinis terminas – 2020 m. birželio 30 d.

2. ES ATLPS INFRASTRUKTŪRA

2.1. Veiklos rūšys, įrenginiai ir orlaivių naudotojai, kuriems taikoma sistema

Šiuo metu ES ATLPS veikia 27 ES valstybėse narėse, Islandijoje, Lichtenšteine ir Norvegijoje, taip pat Jungtinėje Karalystėje iki 2020 m. pabaigos. Nuo 2020 m. sausio 1 d. ES ATLPS taip pat yra susieta su Šveicarijos anglies dioksido rinka (žr. 2.2. skirsnį). Nuo 2021 m. ES ATLPS bus taikoma ne tik ES ir EEE / ELPA šalims, bet ir elektros energijos gamybos įrenginiams Šiaurės Airijoje. Taikant šią sistemą reguliuojamas beveik 11 000 elektrinių ir gamybos įrenginių ir daugiau nei 600 orlaivių naudotojų vykdant skrydžius iš EEE oro uostus ir į juos išmetamas teršalų kiekis. Ji apima maždaug 38 proc. ES išmetamo ŠESD kiekio.

Trečiajame etape (2013–2020 m.)* stacionarių įrenginių sektoriai, kuriems taikoma ES ATLPS, yra daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai, įskaitant elektrines ir kitus kurą deginančius įrenginius, kurių vardinė šiluminė galia didesnė nei 20 MW (išskyrus pavojingų ar komunalinių atliekų deginimo įrenginius), naftos perdirbimo įmones, kokso krosnis, geležies ir plieno, cemento klinkerio, stiklo, kalkių, plytų, keramikos, plaušienos, popieriaus ir kartono, aliuminio, naftos chemijos produktų, amoniako, azoto rūgšties, adipo rūgšties, glioksalio ir glioksilo rūgšties gamybą, CO_2 surinkimą, transportavimą vamzdynais ir CO_2 geologinį saugojimą.

2013–2016 m. laikotarpiu ES ATLPS aviacijos sektoriuje buvo taikoma tik skrydžiams Europos ekonominėje erdvėje (EEE), siekiant išlaikyti pagreitį Tarptautinėje civilinės aviacijos organizacijoje (ICAO), kad būtų sudarytas tarptautinis susitarimas dėl aviacijos sektoriaus išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kontrolės. Toliau skatinant nuolatinę pažangą ir siekiant palengvinti ICAO išmetamo anglies dioksido kompensavimo ir mažinimo sistemos (CORSIA) įgyvendinimą, 2017 m. sistemos taikymas tik Europos ekonominės erdvės vidaus skrydžiams pratęstas iki 2023 m. (žr. 4 skyrių).

ES ATLPS taikoma išmetamam anglies dioksidui (CO_2), azoto rūgšties, adipo rūgšties, glioksilo rūgšties ir glioksalio gamybos įrenginių išmetamam azoto suboksidui (N_2O) ir aliuminio gamybos įrenginių išmetamiems perfluorangliavandeniliams (PFC). Nors dalyvavimas ES ATLPS yra privalomas, kai kuriuose sektoriuose ji taikoma tik tam tikrą dydį viršijantiems įrenginiams. Be to, dalyvaujančios šalys gali šios sistemos netaikyti mažiems įrenginiams (išmetantiems mažiau kaip 25 000 tonų CO_2 ekvivalentu), jei yra įgyvendinamos alternatyvios lygiavertės priemonės. Ketvirtajame etape (2021–2030 m.) ES ATLPS gali būti netaikoma mažiesiems teršėjams (kurių praneštas išmetamųjų teršalų kiekis pastaruosius trejus metus buvo mažesnis kaip 2 500 tonų CO_2 ekvivalentu), jei yra įdiegtos supaprastintos stebėjimo priemonės, kad būtų galima nustatyti jų išmetamą teršalų kiekį. Dalyvaujančios valstybės taip pat gali pasirinktinai (angl. „opt-in“) į ES ATLPS įtraukti daugiau sektorių ir ŠESD.

* Informaciją apie pirmąjį ir antrąjį ES ATLPS etapus galima rasti čia: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en.

Dalyvaujančių šalių 2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktų ataskaitų[13] duomenimis, 2019 m. ATLPS buvo taikoma iš viso 10 569 įrenginiams, kuriems buvo išduotas reikiamas ATLPS leidimas.

[13] „Pagal 21 straipsnį pateiktos ataskaitos“ – ataskaitos, kurias valstybės narės pateikė pagal ATLPS direktyvos 21 straipsnio reikalavimus. Šiame kontekste „dalyvaujančios šalys“ arba tiesiog „šalys“ apima 27 ES valstybes nares, Jungtinę Karalystę ir EEE šalis (Islandiją, Norvegiją ir Lichtenšteiną).

2019 m. deginant biomasę ATLPS įrenginiuose išmetamas teršalų kiekis, palyginti su ankstesniais metais, padidėjo 4 proc., tačiau su akmens anglimis susijusių išmetamųjų teršalų kiekis sumažėjo 19 proc., todėl elektros energijos sektoriuje pasiektas reikšmingas 15 proc. išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimas. Kalbant tik apie kurą, 2019 m., kaip ir ankstesniais metais, ES ATLPS įrenginiuose buvo naudojamas daugiausia iškastinis kuras. Tačiau 29 šalys taip pat pranešė, kad 2 197 įrenginiuose (20,8 proc. visų įrenginių) naudota biomasė. Didžiausia deginant biomasę išmestų teršalų nacionalinė procentinė dalis nuo visų išmetamųjų teršalų, kuriems taikoma ES ATLPS, išmesta Lietuvoje (68 proc.). Dvi šalys (Lichtenšteinas ir Malta) pranešė apskritai biomasės nenaudojusios. 2019 m. naudojant biomasę iš viso išmesta apie 170 mln. tonų CO_2 (11 proc. pranešto ATLPS išmesto kiekio), t. y. aiškiai daugiau nei 2018 m., kai buvo išmesta 145 mln. tonų CO_2 (8 proc. pranešto ATLPS išmesto kiekio). 99,2 proc. šio kiekio taikytas nulinis faktorius.[14]. Remiantis ataskaitomis, 2019 m. – pirmieji metai, kai sunaudota šiek tiek biodegalų. Pranešta apie du orlaivių naudotojus (vienas Vokietijoje ir vienas Švedijoje), kurių išmesti teršalai sudarė 0,01 proc. 2019 m. ATLPS aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekio.

Kalbant apie įrenginių kategorijas, remiantis metiniu išmetamųjų teršalų kiekiu[15], iš 2019 m. duomenų matyti, kad, kaip ir ankstesniais metais, 72 proc. įrenginių priklauso A kategorijai, 21 proc. – B kategorijai ir 7 proc. – C kategorijai. Nurodyta, kad 6 053 įrenginių buvo „mažai taršūs įrenginiai“[16] (57 proc. visų įrenginių).

Kalbant apie ES ATLPS veiklos rūšis, papildomai įtrauktas į sąrašą išmetamųjų teršalų, kurie nėra CO_2, nurodoma, kad leidimai vykdyti pirminio aliuminio ir perfluorangliavandenilių (PFC) gamybos veiklą išduoti 13-oje valstybių (Graikijoje, Islandijoje, Ispanijoje, Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Nyderlanduose, Norvegijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Slovėnijoje, Švedijoje ir Vokietijoje), o azoto rūgšties ir N_2O gamybos veiklą – 21-oje valstybėje (visose, išskyrus Airiją, Daniją, Estiją, Islandiją, Kiprą, Latviją, Lichtenšteiną, Liuksemburgą, Maltą ir Slovėniją). Apie kitus N_2O gamybos sektorius – adipo rūgšties ir glioksalio bei glioksilo rūgšties gamybos sektorius – pranešama, kad jie veikia atitinkamai trijose valstybėse (Italijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje) ir dviejose valstybėse (Prancūzijoje ir Vokietijoje). Tik Norvegija ir Austrija pranešė vykdančios CO_2 surinkimo ir saugojimo veiklą.

Kaip ir praėjusiais metais, septynios valstybės (Islandija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kroatija, Prancūzija, Slovėnija) pasinaudojo galimybe pagal ES ATLPS direktyvos 27

[14] Pagal ES ATLPS biomasei taikomas nulinis išmetamųjų teršalų faktorius, jei ji atitinka termino „biomasė“ apibrėžtį ir jei, kai tai susiję su biodegalais arba skystaisiais bioproduktais, laikomasi Direktyvos 2009/28/EB (Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyva) 17 straipsnio 1 dalyje nustatytų tvarumo kriterijų. Už išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas nulinis faktorius, ATL grąžinti nereikia. 2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktose ataskaitose dvi dalyvaujančios šalys (Latvija ir Danija) nurodė tik biomasės, kuriai taikomas nulinis išmetamųjų teršalų faktorius, energinę vertę, o ne su ja susijusį faktinį išmetamųjų teršalų kiekį. Todėl šių šalių išmesti teršalų kiekiai į bendrą nurodytą kiekį neįtraukti.

[15] C kategorijos įrenginiai per metus išmeta daugiau kaip 500 000 tonų, B kategorijos įrenginiai – 50 000–500 000 tonų, o A kategorijos įrenginiai – mažiau kaip 50 000 tonų CO_2 ekvivalentu. Žr. 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 601/2012 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, OL L 181, 2012 7 12, p. 30.

[16] Mažai taršūs įrenginiai yra vienas iš A kategorijos įrenginių pogrupių; tokie įrenginiai per metus išmeta mažiau nei 25 000 tonų CO_2 ekvivalentu (žr. Reglamento (ES) Nr. 601/2012 47 straipsnio 2 dalį).

straipsnį neįtraukti į ES ATLPS mažųjų teršėjų. 2019 m. tokie į sistemą neįtraukti išmetamieji teršalai sudarė 3,81 mln. tonų CO_2 (apie 0,17 proc. viso ES ATLPS stacionariųjų įrenginių išmesto teršalų kiekio, palyginti su 0,17 proc. ankstesniais metais).

2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktų ataskaitų duomenimis, kaip ir ankstesniais metais, aštuonios valstybės (Belgija, Danija, Kroatija, Lichtenšteinas, Lietuva, Nyderlandai, Prancūzija ir Vengrija) pasinaudojo galimybe pagal Stebėsenos ir ataskaitų teikimo reglamento (SATR)[17] 13 straipsnį leisti stacionariems įrenginiams, keliantiems nedidelę riziką, naudoti supaprastintus stebėsenos planus. Dvi valstybės (Belgija ir Islandija) pranešė 2019 m. taikiusios šią nuostatą mažai taršių orlaivių naudotojams.

Pranešta, kad 2019 m. stebėsenos planą turėjo 611 orlaivių naudotojų (7 proc. mažiau nei 2018 m.). 50 proc. šių naudotojų (308) buvo komerciniai, o kiti 50 proc. (303) – nekomerciniai[18]. Iš visų naudotojų 262 (43 proc.) buvo mažieji teršėjai (palyginti su 287 (44 proc.) 2018 m.).

2.2. Sąjungos registras ir Europos Sąjungos sandorių žurnalas (ESSŽ)

Sąjungos registre ir Europos Sąjungos sandorių žurnale (ESSŽ) sekama bendrųjų ATL ir aviacijos sektoriaus ATL nuosavybė, registruojant sąskaitose turimus kiekius ir sandorius iš vienos sąskaitos į kitą. Be to, šiose sistemose registruojamas stacionarių įrenginių ir orlaivių naudotojų išmetamų teršalų kiekis ir su tuo susijusių įsipareigojimų vykdymas. Abi sistemas administruoja ir tvarko Komisija, o dalyvaujančių šalių nacionalinių registrų administratoriai yra kontaktiniai asmenys, su kuriais gali susisiekti sąskaitų turėtojai ir jų atstovai (įmonės arba fiziniai asmenys). Sąjungos registre laikomos sąskaitos ir registruojama atitiktis, o ESSŽ automatiškai tikrinami, dokumentuojami ir sankcionuojami visi sandoriai tarp sąskaitų, taip užtikrinant, kad visi pervedimai atitiktų ES ATLPS taisykles.

Sąjungos registre ir ESSŽ užregistruoti duomenys yra svarbus informacijos šaltinis rengiant įvairaus pobūdžio ATLPS ataskaitas, pvz., skaičiuojant rinkos stabilumo rezervo pertekliaus rodiklį (žr. 3.3. skirsnį) ir rengiant Europos aplinkos agentūros ataskaitas. Be to, ESSŽ užtikrina ES ATLPS skaidrumą, nes jame skelbiama* informacija apie stacionarių įrenginių ir orlaivių naudotojų atitiktį ATLPS nuostatoms ir apie sandorius tarp sąskaitų.

* ESSŽ skelbiamą informaciją galima rasti čia: https://ec.europa.eu/clima/ets/.

2019 m. Sąjungos registras, ESSŽ ir vieša ESSŽ interneto svetainė tinkamai veikė visas 365 dienas visą parą, išskyrus nedidelius pertrūkius dėl techninio atnaujinimo darbų, kurių bendra trukmė buvo 7 valandos.

[17] 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 601/2012 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, OL L 181, 2012 7 12, p. 30.
[18] Komercinio orlaivio naudotojo pavyzdys būtų keleivius skraidinanti oro bendrovė, teikianti paslaugas plačiajai visuomenei. Nekomercinio orlaivio pavyzdys būtų privatus orlaivis.

Nuo 2019 m. sausio 1 d. Komisija, taikydama apsaugos priemones[19], kuriomis siekiama apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą tais atvejais, kai ES teisė nustoja galioti iš ES išstojančiai valstybei narei, Jungtinės Karalystės atžvilgiu sustabdė[20] visus procesus, susijusius su nemokamų ATL paskirstymu, aukcionais ir tarptautinių kreditų keitimu. Šis sustabdymas automatiškai panaikintas 2020 m. vasario 1 d., kai įsigaliojo Susitarimas dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES[21] ir juo buvo užtikrinta, kad Jungtinės Karalystės įrenginiai ir orlaivių naudotojai toliau laikytųsi savo atitikties įsipareigojimų, susijusių su 2019 m. ir 2020 m. išmetamųjų teršalų kiekiu.

Susitarimas dėl ES ATLPS susiejimo su Šveicarijos ATLPS[22] įsigaliojo 2020 m. sausio 1 d. Siekdamos užtikrinti veikiantį ryšį tarp apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų, šalys susitarė nustatyti laikiną sprendimą[23], kaip susieti abu registrus ir sudaryti sąlygas pervesti leidimus iš vieno į kitą. Laikinas sprendimas pradėjo veikti 2020 m. rugsėjo 21 d.

2019 m. kovo mėn. buvo priimtas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1122[24], kuriuo nustatytos Sąjungos registro veikimo 2021–2030 m. taisyklės. Šiuo metu techniškai diegiamos reglamentu nustatytos naujos taisyklės ir naujomis funkcijomis Sąjungos registre bus galima naudotis nuo 2021 m. sausio 1 d.

3. ANGLIES DIOKSIDO RINKOS VEIKIMAS 2019 M.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie aspektus, susijusius su ATL, suteikiamų pagal ES ATLPS, pasiūla ir paklausa. Pasiūlos skirsnyje pateikiama informacija apie didžiausią leidžiamą kiekį, nemokamus apyvartinius taršos leidimus, aukcionus, nuo visų apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcionuose nukrypti leidžiančios nuostatos taikymą elektros energijos ir šilumos gamybai (10c straipsnis), programą „NER 300“ ir pasirengimą Inovacijų fondui ir Modernizavimo fondui, netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų kompensavimo sistemas ir tarptautinių kreditų naudojimą.

Kalbant apie paklausą, pateikiama informacija apie patikrintą išmetamųjų teršalų kiekį. Po to aptariama, kaip naudojant rinkos stabilumo rezervą (RSR) subalansuojami įvairūs apyvartinių taršos leidimų pasiūlos ir paklausos anglies dioksido rinkoje elementai.

[19] 2018 m. vasario 12 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/208, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 389/2013, kuriuo įsteigiamas Sąjungos registras, OL L 39, 2018 2 13, p. 3.
[20] 2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas C(2018) 8707, kuriuo vyriausiajam administratoriui nurodoma laikinai sustabdyti Europos Sąjungos sandorių žurnalo atliekamą atitinkamų Jungtinės Karalystės procesų, susijusių su nemokamu apyvartinių taršos leidimų paskirstymu, pardavimu aukcione ir tarptautinių kreditų mainais, pripažinimą.
[21] Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (2019/C 384 I/01), OL C 384 I, 2019 11 12, p. 1.
[22] Europos Sąjungos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų susiejimo, OL L 322, 2017 12 7, p. 3.
[23] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/markets/docs/decision_201902_swiss_ets_linking.pdf
[24] 2019 m. kovo 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1122, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB nuostatos dėl Sąjungos registro veikimo, OL L 177, 2019 7 2, p. 3.

3.1. Pasiūla – į apyvartą išleisti ATL

3.1.1. Didžiausias leidžiamas kiekis

Didžiausias leidžiamas išmesti kiekis yra didžiausias bendras ŠESD kiekis, kurį į sistemą įtrauktiems subjektams leidžiama išmesti, siekiant užtikrinti, kad išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslas būtų pasiektas ir atitiktų prekybos laikotarpiu į apyvartą išleistų ATL skaičių. Visai ES ATLPS taikomas bendras ES masto didžiausias leidžiamas išmesti kiekis.

2013 m. didžiausias stacionariems įrenginiams leidžiamas išmesti kiekis buvo 2 084 301 856 ATL. Šis didžiausias leidžiamas išmesti kiekis kasmet mažinamas taikant 1,74 proc. linijinį mažinimo koeficientą, siejamą su bendruoju metiniu vidutiniu 2008–2012 m. suteiktų ATL skaičiumi, taip užtikrinant, kad didžiausias ATL skaičius, kurį gali panaudoti stacionarūs įrenginiai, 2020 m. būtų 21 proc. mažesnis nei 2005 m.

Iš pradžių buvo nustatyta, kad didžiausias aviacijos sektoriui leidžiamas išmesti kiekis bus 210 349 264 aviacijos ATL per metus, t. y. 5 proc. mažesnis už 2004–2006 m. vidutinį metinį aviacijos išmetamųjų teršalų kiekio lygį. 2014 m. sausio 1 d. jis padidintas 116 524 aviacijos ATL, nes prie ES ATLPS prisijungė Kroatija. Šiuo didžiausiu leidžiamu išmesti kiekiu siekta atspindėti 2008 m. teisės aktą*, kuriame buvo nustatyta, kad į ES ATLPS būtų įtraukti visi iš EEE, į ją ir jos viduje vykdomi skrydžiai. Tačiau 2013–2016 m., siekiant padėti ICAO įgyvendinti pasaulinę priemonę, kuria siekiama stabilizuoti tarptautinės aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekį 2020 m. lygyje, ES ATLPS taikymo sritis buvo laikinai apribota tik EEE vidaus skrydžiams. Taigi 2013–2016 m. į apyvartą išleistų aviacijos ATL skaičius buvo gerokai mažesnis už pirminį didžiausią leidžiamą išmesti kiekį. 2017 m., siekiant padėti plėtoti ICAO pasaulinę priemonę, ES ATLPS taikymas tik EEE vidaus skrydžiams pratęstas iki 2023 m. (žr. 4 skyrių).

ES ATLPS ketvirtajame etape (2021–2030 m.) stacionariems įrenginiams ir aviacijai taikomas didžiausias leidžiamas išmesti kiekis bus mažinamas taikant 2,2 proc. linijinį mažinimo koeficientą.

* 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/101/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2003/87/EB, kad į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų prekybos sistemą Bendrijoje būtų įtrauktos aviacijos veiklos rūšys.

1 lentelėje pateiktas didžiausias stacionariems įrenginiams leidžiamas išmesti kiekis ir metinis į apyvartą išleidžiamų aviacijos ATL[25] skaičius kiekvienais trečiojo ES ATLPS etapo metais.

[25] Po 2013 m. į apyvartą išleistų aviacijos ATL skaičių nulėmė principas „iš apačios į viršų“, kurį taikant pirmiausia paskirstomi nemokami ATL (pagal lyginamuosius orlaivių naudotojų veiklos EEE viduje rodiklius). Aukcionuose parduodamų ATL skaičius gaunamas remiantis tuo, kad nemokamai turėtų būti paskirstoma (įskaitant specialų rezervą, kurį numatoma paskirstyti vėliau sparčiai daugėjant orlaivių naudotojų ir naujų rinkos dalyvių) 85 proc., o aukcionuose parduodama 15 proc. viso skaičiaus.

1 lentelė. 2013–2020 m. didžiausias leidžiamas išmesti kiekis ES ATLPS

Metai	Didžiausias leidžiamas išmesti kiekis per metus (įrenginiai)	Per metus į apyvartą išleidžiamų aviacijos ATL skaičius[26]
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 585
2019	1 854 716 381	38 946 562
2020	1 816 452 135	

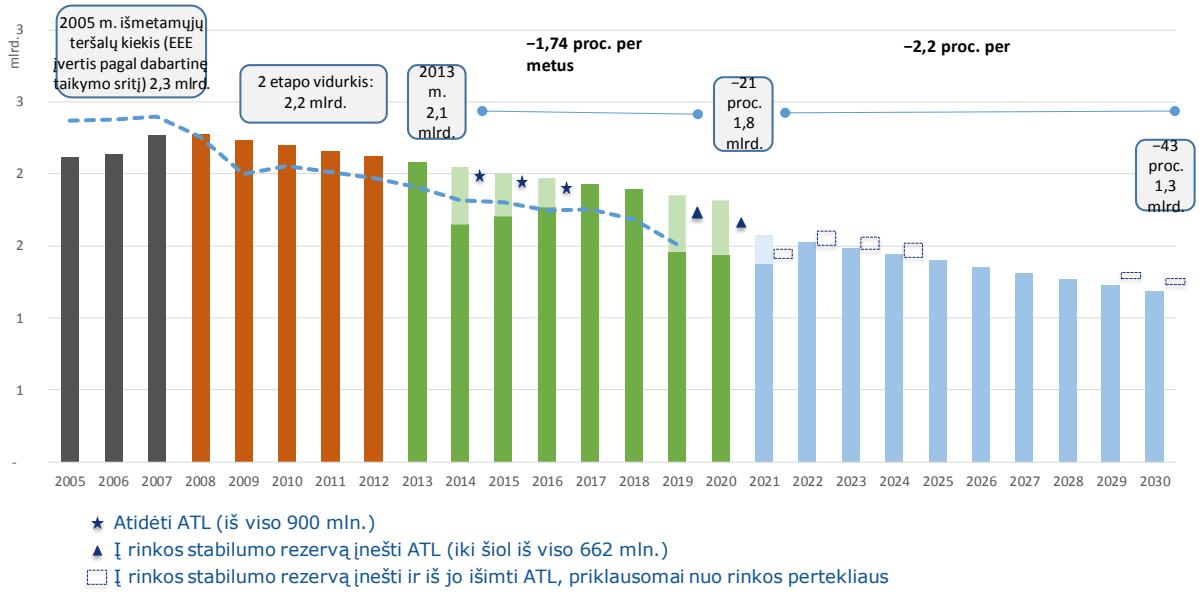
2020 m. vasario 1 d. įsigaliojo Susitarimas dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos[27]. ATLPS direktyva Jungtinei Karalystei taikoma iki 2020 m. gruodžio 31 d. pabaigos ir pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos[28] elektros energijos gamyba Šiaurės Airijoje ir toliau priklauso ES ATLPS su atitinkamomis teisėmis ir pareigomis.

Komisija atsižvelgė į šiuos pokyčius ir 2020 m. lapkričio 16 d. priėmė Komisijos sprendimą[29] dėl pakoreguoto visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiaus. 1 diagramoje apibendrintas didžiausio leidžiamo išmesti kiekio sumažinimas po linijinio mažinimo

[26] Į atnaujintus skaičius, be nemokamų ATL paskirstymo ir aukcione parduodamų kiekių, įtrauktas tarptautinių kreditų keitimas.
[27] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_en
[28] https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement/protocol-ireland-and-northern-ireland_en
[29] Komisijos sprendimas C/2020/7704.

koeficiento padidinimo iki 2,2 proc. nuo 2021 m., taip pat parodytas į rinkos stabilumo rezervą (RSR) perkeltų ir atidėtų ATL vaidmuo (taip pat žr. 3.3. skirsnį).

1 diagrama. Didžiausio leidžiamo išmesti kiekio mažinimas nuo 2021 m. padidinant linijinį mažinimo koeficientą iki 2,2 proc.[30]



[30] 2021–2030 m. didžiausias leidžiamas išmesti kiekis – po „Brexit'o" Komisijos sprendime C/2020/7704 paskelbtas bendras ES ATLPS apyvartinių taršos leidimų skaičius. 2020 m. rugsėjo 17 d. Klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane Komisijos pasiūlytų didesnių 2030 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslų poveikis ATLPS teisės aktams bus įvertintas atliekant būsimą klimato srities teisės aktų peržiūrą.

3.1.2. Išduoti ATL

3.1.2.1. Nemokamų ATL paskirstymas

Nors trečiajame ES ATLPS etape pardavimas aukcionuose laikomas standartiniu ATL paskirstymo metodu, siekiant mažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką (išvengti situacijos, kai įmonės perkelia gamybą į trečiąsias šalis, kuriose taikomi mažesni išmetamo ŠESD kiekio apribojimai, ir dėl to bendras jų išmetamas kiekis gali padidėti), pramoniniams įrenginiams buvo paskirstytas didelis nemokamų ATL kiekis. Taikomi šie principai:

- nemokami ATL negali būti skiriami elektros gamybos sektoriuje;
- gamybos pramonei nemokami ATL paskirstomi pagal suderintas visoje ES taikomas taisykles;
- siekiant stiprinti paskatas mažinti išmetamų ŠESD kiekį ir diegti inovacijas bei apdovanoti našiausių įrenginių veiklos vykdytojus, nemokamų ATL paskirstymas grindžiamas santykiniais taršos rodikliais;
- sukurtas naujiems rinkos dalyviams skirtas ES rezervas (NER), į kurį perkeliami 5 proc. viso trečiojo etapo ATL skaičiaus ir kuris skirtas naujiems pramoniniams įrenginiams bei tiems įrenginiams, kuriuose gerokai padidinamas gamybos pajėgumas.

Sektoriai ir jų pošakiai, kuriems, kaip manoma, būdinga didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, įtraukiami į anglies dioksido nutekėjimo sąrašą*. Pradinis sąrašas apėmė 2015–2019 m. laikotarpį, tačiau pagal peržiūrėtą ES ATLPS direktyvą jo galiojimas pratęstas iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Trečiajame etape nemokamai skiriamų ATL paklausai viršijus turimą jų kiekį, visiems įrenginiams, kuriems taikoma ES ATLPS, skirtų ATL kiekis sumažintas ta pačia procentine dalimi, taikant įvairius sektorius apimantį pataisos koeficientą (CSCF)**. 2017 m. pradinės CSCF vertės buvo peržiūrėtos***.

* Galiojantis anglies dioksido nutekėjimo sąrašas skelbiamas čia: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A32014D0746.

** Komisijos sprendimas 2013/448/ES, OL L 240, 2013 9 7, p. 27.

*** Komisijos sprendimas 2017/126/ES, OL L 19, 2017 1 25, p. 93.

Trečiajame etape apie 43 proc. viso turimų ATL kiekio bus skiriama nemokamai, o aukcione valstybių narių parduotinų ATL dalis sudarys apie 57 proc.

Atėmus 300 mln. inovacijų rėmimo programai „NER 300“ skirtų ATL, pradiniame naujiems rinkos dalyviams skirtame rezerve (NER) liko 480,2 mln. ATL. Iki 2020 m. birželio mėn. visam trečiajam etapui 1 089 įrenginiams atidėta 171,1 mln. ATL. Likusią NER dalį sudaro 309,1 mln. ATL. Nors tikimasi, kad iki trečiojo etapo pabaigos apyvartinių taršos leidimų paskirstymas pasikeis, didelė dalis šių leidimų liks nepaskirstyta. Trečiojo etapo pabaigoje

NER trečiojo etapo nepaskirstyti ATL bus perkelti į rinkos stabilumo rezervą (RSR), iš kurių 200 mln. ATL bus perkelti į NER ketvirtajam etapui.

Iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos iš pradžių patvirtintas iki pat trečiojo etapo pabaigos numatytas paskirstyti ATL skaičius buvo sumažintas 570 mln. – nes kai kurie įrenginiai buvo uždaryti, kiti sumažino savo gamybą arba gamybos pajėgumus.

2 lentelė. 2013–2020 m. birželio mėn. pramonės įmonėms paskirstytų nemokamų ATL skaičius (mln.)[31]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Nemokami ATL[32] **(ES 27+JK+EEE ELPA šalys)**	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1[33]	724,8
Iš naujiems rinkos dalyviams skirto rezervo paskirstyti ATL (plyno lauko investicijos ir pajėgumų padidinimas)	11,7	15,2	18,9	22,7	24,4	26,0	26,5	25,4
Dėl įmonių uždarymo arba gamybos ar gamybos pajėgumų pokyčių likę nepaskirstyti nemokami ATL	40,6	59,5	73,1	70,5	79,1	83,4	79,8	84,6

Siekiant išvengti anglies dioksido nutekėjimo rizikos, nemokami ATL bus toliau skirstomi ir po 2020 m., remiantis atnaujintomis santykinių taršos rodiklių vertėmis, gautomis atsižvelgiant į 10 proc. ES veiksmingiausių įrenginių rezultatus. 2019 m. vasario mėn. Komisija patvirtino anglies dioksido nutekėjimo sąrašą[34], galiosiantį visą 2021–2030 m. laikotarpį. Sąraše nustatyta, kuriems pramonės sektoriams skiriama didesnė nemokamų ATL dalis.

[31] Nors ankstesnių metų duomenys buvo pagrįsti valstybių narių pranešimais iki atitinkamų metų birželio mėn. pabaigos, šių metų ataskaitoje jie grindžiami iki 2020 m. birželio 30 d. turėtais Sąjungos registro duomenimis. Šis naujas metodas pasirinktas siekiant tiksliau atspindėti ATL paskirstymą, vos tik jis atliekamas ir užregistruojamas Sąjungos registre.
[32] Pradinis kiekis prieš taikant toliau nurodytą sumažinimą.
[33] Leidimų paskirstymas Jungtinei Karalystei (iš viso 48,0 mln. leidimų 2019 m.), kuris 2019 m. buvo sustabdytas dėl apsaugos priemonių, skirtų ES ATLPS aplinkosauginiam naudingumui apsaugoti, 2020 m. buvo atnaujintas.
[34] Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2019/708, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=EN

Siekiant atsižvelgti į technologijų ir inovacijų pažangą, santykinių taršos rodiklių vertės 2021–2025 m. ir 2026–2030 m. bus atnaujintos remiantis realiais duomenimis. 2018 m. gruodžio mėn. buvo priimtas deleguotasis aktas dėl 2021–2030 m. nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo taisyklių peržiūros[35]. Tikimasi, kad įgyvendinimo reglamentas dėl patikslintų santykinių taršos rodiklių verčių, taikytinų 2021–2025 m. laikotarpiu, bus priimtas iki 2020 m. pabaigos (žr. priedo 6 priedėlį).

Ketvirtajame etape atskiriems įrenginiams paskirstytas ATL skaičius bus deramu laiku pakoreguotas siekiant atsižvelgti į reikšmingą veiklos apimties padidėjimą arba sumažėjimą. Siekdama išvengti manipuliavimo ir piktnaudžiavimo ATL paskirstymo koregavimo sistema ir pernelyg didelės administracinės naštos, 2019 m. spalio mėn. Komisija priėmė įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatytos papildomos koregavimo nuostatos[36] (žr. priedo 6 priedėlį).

3.1.2.2. Apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcione

Pardavimas aukcionuose yra standartinis ATL paskirstymo metodas. Pirminiai aukcionai reglamentuojami Aukcionų reglamentu*, kuriame nurodomi terminai, taip pat administravimo ir kiti aspektai, susiję su tuo, kaip turėtų vykti aukcionai, kad būtų užtikrintas atviras, skaidrus, suderintas ir nediskriminacinis procesas.

* 2010 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1031/2010 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, terminų, administravimo ir kitų aspektų, OL L 302, 2010 11 18, p. 1.

2019 m. aukcionai vyko aukcionų platformoje EEX, kuri atlieka bendros aukcionų platformos funkciją 25-ioms valstybėms narėms, dalyvaujančioms bendrųjų viešųjų pirkimų procedūroje, kuria taip pat naudojasi Lenkija, pasirinkusi nedalyvauti bendrųjų viešųjų pirkimų procedūroje, tačiau nepaskyrusi atskiros aukcionų platformos, ir Vokietija, kuriai ji yra atskira aukciono platforma.

Atlikus EEE susitarimo pakeitimą, suteikusį galimybę Islandijai, Lichtenšteinui ir Norvegijai prisijungti prie Bendro pirkimo susitarimo dėl bendros aukcionų platformos, 2019 m. birželio mėn. EEX pradėjo prekiauti ATL šių valstybių vardu. Susitarus su šiomis trimis valstybėmis, 2013–2018 m. aukcionuose parduotini kiekiai buvo išdalyti 2019 ir 2020 metams, siekiant užtikrinti stabilią ir prognozuojamą ATL pasiūlą rinkoje.

Pagal apsaugos priemones, priimtas siekiant apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą[37], 2019 m. Jungtinės Karalystės vardu aukcionuose nebuvo parduota nė vieno ATL. 2020 m. vasario 1 d. įsigaliojus Susitarimui dėl išstojimo, aukcionai Jungtinės

[35] Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/331, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=LT.
[36] Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1842, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1842&qid=1605020951905.
[37] 2018 m. gruodžio 17 d. Komisijos sprendimas C(2018) 8707, kuriuo vyriausiajam administratoriui nurodoma laikinai sustabdyti Europos Sąjungos sandorių žurnalo atliekamą atitinkamų Jungtinės Karalystės procesų, susijusių su nemokamu apyvartinių taršos leidimų paskirstymu, pardavimu aukcione ir tarptautinių kreditų mainais, pripažinimą.

Karalystės vardu iš naujo pradėti 2020 m. kovo 4 d. ir vyksta per aukcionų platformą ICE. Į 2020 m. Jungtinės Karalystės aukcionų kalendorių įtrauktas bendras kiekis, kuris bus parduodamas aukcione 2019 ir 2020 kalendoriniais metais.

Iki 2020 m. birželio 30 d. buvo surengta daugiau kaip 1 700 aukcionų. 3 lentelėje pateikiama iki 2020 m. birželio 30 d. EEX ir ICE aukcionuose parduotų ATL skaičiaus apžvalga[38], įskaitant ankstyvuosius paprastųjų ATL aukcionus[39].

3 lentelė. Bendras 2012–2020 m. birželio 30 d. aukcionuose parduotų trečiojo etapo ATL skaičius[40]

Metai	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019	588 540 000	5 502 500
2020 m. (iki 2020 m. birželio 30 d.)	360 446 000	3 371 500

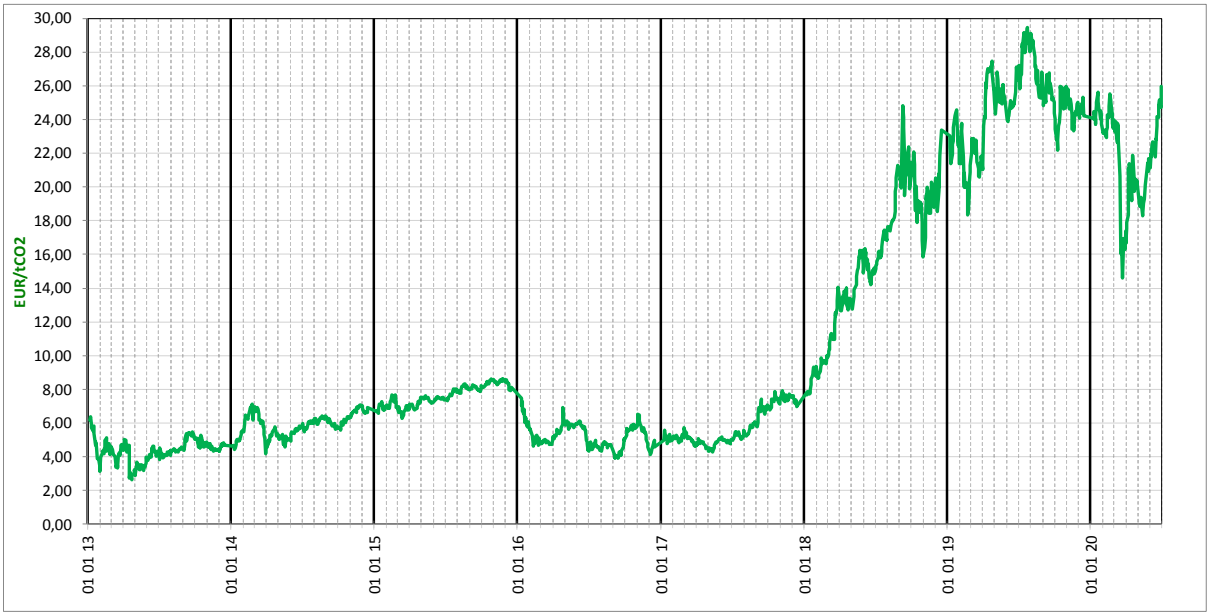
Šaltinis: EEX.

2019 m. sausio mėn. pradėjus veikti rinkos stabilumo rezervui (RSR), aukcionų pasiūla gerokai sumažėjo, kaip matyti iš 3 lentelės. Dažniausiai aukcionai vykdavo sklandžiai, o galutinės aukcionų kainos paprastai gana tiksliai atitikdavo antrinės rinkos kainas.

Nuo 2019 m. sausio mėn. iki 2020 m. birželio mėn. laikantis atitinkamų Aukciono reglamento taisyklių, trys aukcionai buvo atšaukti dėl to, kad nebuvo pasiekta rezervinė kaina arba kad bendra pasiūlymų pirkti ATL apimtis nesiekė aukcione parduoti pasiūlyto ATL skaičiaus. Iš viso, įskaitant tris minėtuosius, buvo atšaukta penkiolika iš daugiau nei 1 700 aukcionų, vykdytų nuo 2012 m. pabaigos. 2 diagramoje pateikta galutinių aukciono kainų apžvalga nuo 2013 m. iki 2020 m. birželio 30 d.

[38] Paprastųjų ATL skaičiai nustatyti atsižvelgiant į Sprendimą 1359/2013/ES. Aviacijos ATL skaičiai nustatyti atsižvelgiant į Sprendimą Nr. 377/2013/ES ir Reglamentą (ES) Nr. 421/2014.
[39] Atsižvelgiant į elektros energijos sektoriuje paplitusią komercinę praktiką elektros energiją parduoti iš anksto, o reikiamas žaliavas (įskaitant ATL) pirkti pardavus pagamintą produkciją, 2012 m. surengti ankstyvieji trečiojo etapo ATL aukcionai.
[40] Lentelėje pateikiami ES 27, JK ir EEE šalių aukcionų apimtys.

2 diagrama. Paprastųjų ATL aukcionų galutinės kainos nuo 2013 m. iki 2020 m. birželio 30 d.



___ Aukciono galutinė kaina

Šaltinis: EEX.

Paprastųjų ATL aukcionų dalyvių skaičius nuo 2013 m. iki 2020 m. birželio 30 d. pateiktas 2 priedėlyje. Aukcionų platformos išsamius kiekvieno aukciono rezultatus deramu laiku paskelbia tam skirtose svetainėse. Papildomos informacijos apie aukcionų vykdymą, įskaitant dalyvavimą, pasiūlymų patenkinimo santykius ir kainas, galima rasti Komisijos interneto svetainėje skelbiamose valstybių narių ataskaitose[41].

Visos aukcionuose valstybių narių, Jungtinės Karalystės ir EEE šalių gautos pajamos nuo 2012 m. iki 2020 m. birželio 30 d. viršijo 57 mlrd. EUR (žr. 2 priedėlyje pateiktas 2.1 ir 2.2 lenteles). Vien 2019 m. visos gautos pajamos viršijo 14 mlrd. EUR, o pirmąjį 2020 m. pusmetį jos pasiekė 7,9 mlrd. EUR. ES ATLPS direktyvoje numatyta, kad bent 50 proc. įplaukų iš aukcionų, įskaitant visas pajamas, gautas iš ATL, paskirstytų siekiant solidarumo ir ekonomikos augimo, ir visas pajamas, gautas iš aviacijos sektoriui suteiktų ATL[42], valstybės narės turėtų panaudoti su klimatu ir energetika susijusiems tikslams įgyvendinti.

Remiantis valstybių narių Komisijai pateikta informacija, valstybės narės 2019 m. 77 proc. tų pajamų išleido arba planavo išleisti nustatytiems su klimatu ir energetika susijusiems tikslams. 2013–2019 m. laikotarpiu šiems tikslams buvo išleista apie 78 proc. įplaukų iš aukcionų. Nors nedidelė šios sumos dalis (apie 1,9 mlrd. EUR, arba 4 proc.) buvo išleista

[41] http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm
[42] Direktyvos 2003/87/EB 3d straipsnio 4 dalis.

tarptautiniams klimato ir energetikos tikslams, didžioji dalis aukcionuose gautų pajamų trečiajame etape buvo išleista vidaus klimato ir energetikos tikslams (daugiausia atsinaujinančiajai energijai, energijos vartojimo efektyvumui ir tvariam transportui)[43].

2019 m. Aukcionų reglamentas buvo iš dalies pakeistas[44] siekiant nustatyti ketvirtajame etape taikytiną ATL aukcionų rengimo ir Inovacijų fondo bei Modernizavimo fondo finansuojamų projektų valdymo sistemą. Šis pakeitimas taip pat atspindi tai, kad pagal Direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų (FPRD II) ES ATLPS apyvartiniai taršos leidimai priskiriami finansinėms priemonėms.

2020 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė kvietimą[45] dalyvauti trečiosios bendros ES ATLPS aukcionų platformos, kurioje bus parduodami ATL 25 valstybių narių ir trijų EEE-ELPA valstybių vardu bei Inovacijų fondo ir Modernizavimo fondo ATL, viešajame pirkime. Trečiosios bendros aukciono platformos aukcionai turėtų prasidėti 2021 m. pradžioje.

3.1.2.3. Nuo visų ATL pardavimo aukcione principo nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriui

Siekiant remti investicijas į elektros energijos sektoriaus modernizavimą tam tikrose mažas pajamas gaunančiose ES valstybėse narėse, ES ATLPS direktyvos 10c straipsnyje numatyta nuo bendros pardavimo aukcione taisyklės nukrypti leidžianti nuostata. Trečiajame etape šia nukrypti leidžiančia nuostata pasinaudojo aštuonios iš dešimties reikalavimus atitinkančių valstybių narių* ir jos elektros energijos gamintojams, atlikusiems atitinkamas investicijas, skiria tam tikrą nemokamų ATL skaičių.
Pagal 10c straipsnį nemokami ATL atimami iš ATL kiekio, kurį kitu atveju atitinkama valstybė narė parduotų aukcione. Atsižvelgiant į nacionalines nukrypti leidžiančios nuostatos įgyvendinimo taisykles, laikomasi bendro principo, kad elektros energijos gamintojams gali būti suteikiami nemokami ATL, kurių vertė yra lygi jų investicijų, atliekamų pagal nacionalinius investavimo planus, vertei arba įmokų į nacionalinį fondą, iš kurio tokios investicijos finansuojamos, vertei. Kadangi nemokamų ATL suteikimas elektros energijos gamintojams pagal ATLPS direktyvos 10c straipsnį iš esmės būtų laikoma valstybės pagalba, nacionalinės 10c straipsnio nukrypti leidžiančios nuostatos įgyvendinimo sistemos pripažintos atitinkančiomis valstybės pagalbos taisykles ir joms taikomi valstybės pagalbos gairėse nustatyti reikalavimai. Paskirstymas vykdomas remiantis metinėmis ataskaitomis Komisijai ir su jos leidimu.**
Ketvirtajame etape pereinamojo laikotarpio nemokami ATL ir toliau galės būti skirstomi pagal 10c straipsnį, tačiau galios griežtesnės skaidrumo nuostatos ir reikalavimus atitinkančios valstybės narės galės visus pagal 10c skirtus ATL arba jų dalį panaudoti investicijoms remti per Modernizavimo fondą (žr. 3.1.2.6. skyrių). Remiantis valstybių narių Komisijai pateikta informacija, 10c straipsnio taikymas kitame etape bus ribotas – nukrypti leidžiančią nuostatą rinksis įgyvendinti tik Bulgarija, Rumunija ir Vengrija. Kitos reikalavimus atitinkančios valstybės narės***, įskaitant Lenkiją ir Čekiją, kuriose trečiajame etape paskirstyta daugiausia pereinamojo laikotarpio nemokamų ATL, nusprendė nukrypti leidžiančios nuostatos nebetaikyti.

* Trečiajame etape nukrypti leidžiančią nuostatą galėjo taikyti Bulgarija, Čekija, Estija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Maltai, Rumunija ir Vengrija. Latvija ir Malta nusprendė ja nesinaudoti.

** Tam tikrų valstybės pagalbos priemonių, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema po 2012 m., gairės, OL C 158, 2012 6 5, p. 4.

*** Ketvirtajame etape nukrypti leidžiančią nuostatą gali taikyti Bulgarija, Kroatija, Čekija, Estija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Slovakija ir Rumunija.

[43] Išsamesnės informacijos apie aukcionuose gautų pajamų naudojimą galima rasti 2020 m. ES veiksmų klimato srityje pažangos ataskaitoje.
[44] 2019 m. rugpjūčio 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1031/2010, siekiant suderinti apyvartinių taršos leidimų pardavimą aukcione su ES ATLPS taisyklėmis 2021–2030 m. laikotarpiu ir apyvartinių taršos leidimų priskyrimą finansinėms priemonėms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES.
[45] https://etendering.ted.europa.eu/cft/cft-display.html?cftId=6456

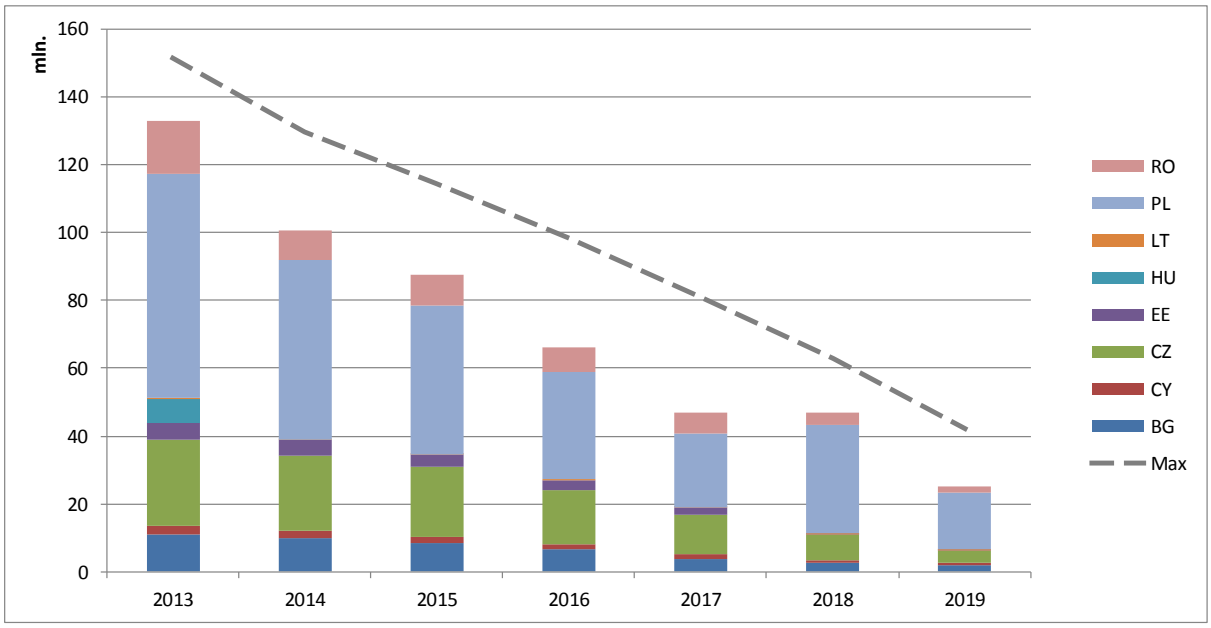
2009–2019 m. bendra ataskaitoje nurodyta paramos investicijoms vertė siekė apie 13,1 mlrd. EUR. Apie 83 proc. šios sumos buvo skirti infrastruktūrai modernizuoti ir modifikuoti, o likusios investicijos buvo į energijos rūšių derinio įvairinimą ir švarias technologijas.

2019 m. elektros energijos gamintojams nemokamai paskirstytų ATL skaičius nurodytas priedo 1 priedėlio 1.1 lentelėje, o didžiausias ATL skaičius per metus – 1 priedėlio 1.2 lentelėje.

Likę nepaskirstyti trečiojo etapo ATL gali būti arba parduodami aukcione, arba, remiantis ES ATLPS direktyvos nuostatomis, 2021–2030 m. skiriami 10c straipsnio investicijoms, atrinktoms konkurso tvarka, arba Modernizavimo fondui. Nors Vengrija nusprendė savo trečiajame etape pagal 10c straipsnį nepaskirstytus ATL pridėti prie ketvirtojo etapo pagal 10c straipsnį paskirstytinų ATL skaičiaus, dauguma kitų valstybių narių nusprendė likusius ATL parduoti aukcione. Rumunija pasinaudojo abiem galimybėmis – dalį savo nepaskirstytų ATL perkėlė į ketvirtąjį etapą ir dalį jų pardavė aukcione.

3 diagramoje parodytas 2013–2019 m. laikotarpiu kiekvienai valstybei narei pagal 10c straipsnį skirtų ATL skaičius.

3 diagrama. Pagal 10c straipsnį nemokamai paskirstytų ATL skaičius[46]

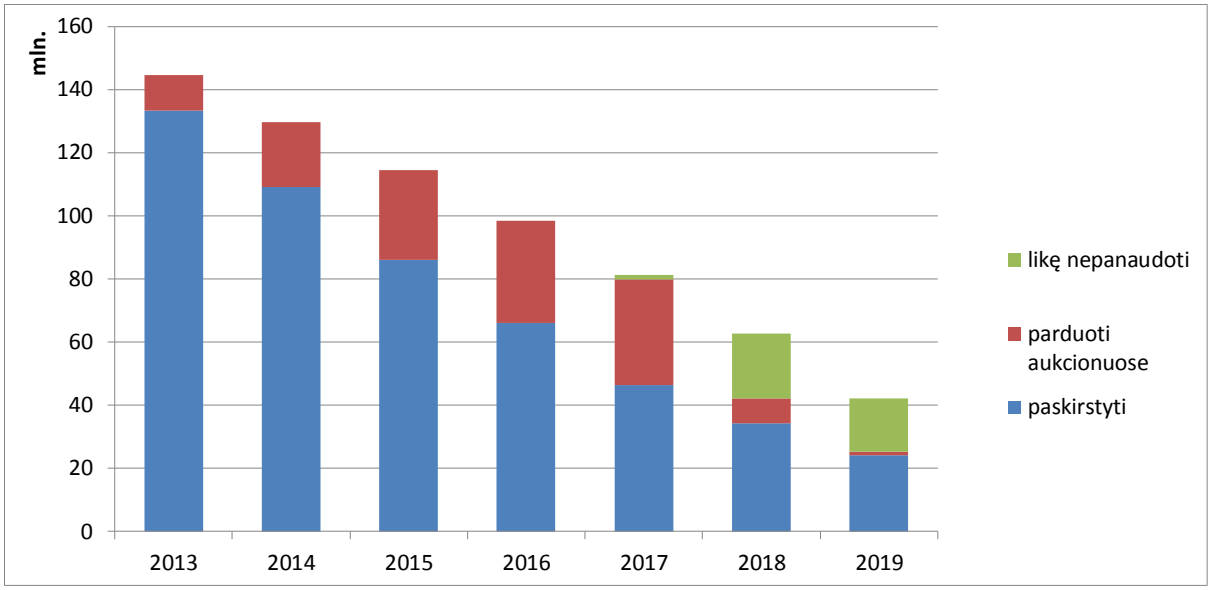


Šaltinis: Klimato politikos GD.

4 diagramoje parodyta, kiek kiekvienais trečiojo etapo metais pagal 10c straipsnį gautų ATL paskirstyta, pridėta prie aukcionų ir liko nepanaudota.

[46] Šioje diagramoje nurodytas pagal 10c straipsnį paskirstytas ATL skaičius gali apimti pavėluotai suteiktus ankstesnių metų ATL. Šiuo atveju atitinkami kiekiai per metus pateikiami ESSŽ.

4 diagrama. ATL pasiskirstymas (paskirstyti, parduoti aukcionuose, likę nepanaudoti)[47]



Šaltinis: Klimato politikos GD.

4 lentelėje pateiktas 2013–2020 m. aukcionuose parduotų nepanaudotų pagal 10c gautų ATL skaičius, taip pat po 2019 paskirstymo metų likusių nepanaudotų ATL, kurie bus parduoti aukcione 2021 m., pridėti prie ketvirtojo etapo pagal 10c straipsnį skiriamų ATL arba perkelti į Modernizavimo fondą, skaičius.

4 lentelė. Veiksmai su nepanaudotais 2013–2019 m. paskirstymo metais pagal 10c straipsnį gautais ATL[48]

Valstybė narė	Pagal 10c straipsnį gauti ATL, parduoti aukcione (mln.)	Likę nepanaudoti pagal 10c straipsnį gauti ATL (mln.)
Bulgarija	**9,8**	**0,5**
Kipras	**0,0**	**0,0**
Čekija	**0,4**	**0,0**
Estija	**2,9**	**0,0**
Lietuva	**1,2**	**0,1**
Lenkija	**105,3**	**34,7**
Rumunija	**15,4**	**3,6**
Vengrija	**0**	**0,9**
Iš viso	**135,0**	**39,7**

[47] Į šiuos skaičius įtraukti iki 2020 m. imtinai aukcionuose parduotini kiekiai.
[48] Skaičiai apima ATL kiekius, kurie bus parduoti aukcionuose iki 2020 m. imtinai (2013–2019 paskirstymo metų).

Šaltinis: Klimato politikos GD.

Nepaskirstytų ATL, kuriuos valstybės narės pagal 10c straipsnio nukrypti leidžiančią nuostatą pardavė (arba planavo parduoti) aukcionuose, skaičius 2013–2021 m. laikotarpiu nurodytas priedo 1 priedėlio 1.3 lentelėje.

3.1.2.4. Programa „NER 300“

Programa „NER 300“ yra didelio masto programa mažo anglies dioksido kiekio energetikos inovacijų parodomiesiems projektams finansuoti. Jos tikslas – komerciniu lygmeniu ES pademonstruoti aplinką tausojančias anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) ir novatoriškas atsinaujinančiųjų energijos išteklių (AEI) technologijas. Programa „NER 300“ finansuota iš pajamų, gautų NER 300 mln. ATL pakeitus į pinigines lėšas. Šios lėšos buvo skirtos projektams, atrinktiems per du kvietimo teikti

Pagal „NER 300“ programos du kvietimus teikti paraiškas 20 ES valstybių narių buvo patvirtinti 2,1 mlrd. EUR vertės 38 AEI projektai ir vienas CCS projektas. Iki 2019 m. gruodžio 31 d. buvo įgyvendinami 9 projektai: bioenergijos projektas „Verbiostraw“ Vokietijoje, pakrančių vėjo jėgainių projektai „Windpark Blaiken“ Švedijoje ir „Windpark Handalm“ Austrijoje, jūros vėjo jėgainių projektai „Veja Mate“ ir „Nordsee One“ Vokietijoje, pažangiųjų tinklų projektas „Puglia Active Network“ Italijoje, plūdriųjų jūros vėjo jėgainių projektai „Vertimed“ Prancūzijoje ir „Windfloat“ Portugalijoje, taip pat koncentruotos saulės energijos jėgainės projektas „Minos“ Graikijoje. Vienas projektas – „Italian bionergy BEST“ – laikomas užbaigtu.

Dar trys projektai pagal antrąjį kvietimą teikti paraiškas dar labiau pasistūmėjo į priekį rengiantis pradėti juos įgyvendinti iki 2021 m. birželio 30 d. Atsižvelgiant į sudėtingą ekonominę ir politinę padėtį, susidariusią nuo tada, kai buvo sukurta programa „NER 300“, 22-iems projektams nepavyko gauti pakankamos papildomos finansinės paramos, todėl jie buvo atšaukti, tad liko nepanaudota iš viso 1,455 mlrd. EUR. Dar keturi projektai yra skirtinguose rengimo etapuose.

Iš dalies pakeistu sprendimu dėl programos „NER 300“[49] suteikta galimybė per pirmąjį kvietimą teikti paraiškas skirtas, bet dėl projektų atšaukimo nepanaudotas lėšas (iki šiol tokių lėšų sukaupta 708,7 mln. EUR) reinvestuoti į esamas finansines priemones – energetikos parodomųjų projektų (EDP) finansavimo priemonę „InnovFin“ ir Europos infrastruktūros tinklų priemonės skolos priemonę (CEF DI) (abi šias priemones administruoja Europos investicijų bankas). Tai leis maksimaliai pasinaudoti programa „NER 300“ ir pritraukti papildomų privačių investicijų į mažo anglies dioksido kiekio inovacijas.

Laikotarpiu, kurį apima ši ataskaita, atrinkti du nauji projektai, kuriems pagal priemonę „InnovFin“ EDP galėtų būti panaudotos pagal programą „NER 300“ nepanaudotos lėšos – tokia parama sudarytų apie 95 mln. EUR (žr. priedo 8 priedėlį).

[49] 2017 m. lapkričio 20 d. Komisijos sprendimas (ES) 2017/2172, kuriuo dėl pajamų, neišmokėtų pirmuoju kvietimo teikti paraiškas etapu, panaudojimo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/670/ES.

Projektų rengėjai taip pat gali gauti projektų vystymo pagalbą (PDA) pagal „InnovFin“ priemonę, kad jų projektai pasiektų tolesnius brandos etapus. Neseniai trims kovos su klimato kaita projektams buvo skirta 692 000 EUR PDA finansavimo, kuris buvo remiamas iš pagal programą „NER 300“ neišmokėtų lėšų. Šiais Švedijoje, Italijoje ir Nyderlanduose vykdomais projektais siekiama spręsti klimato kaitos problemą kuriant novatoriškas, pirmąsias tokio tipo parodomąsias jėgaines (žr. priedo 8 priedėlį).

Galiausiai pagal CEF DI trims novatoriškiems netaršaus transporto projektams Italijoje ir Vokietijoje skirta apie 34 mln. EUR parama iš neišmokėtų „NER 300“ lėšų (žr. priedo 8 priedėlį).

Atšauktuose projektuose, kuriems finansavimas skirtas pagal antrąjį kvietimą teikti paraiškas, nepanaudotos lėšos (iki šiol tokių lėšų sukaupta 746 mln. EUR) bus pridėtos prie Inovacijų fondo turimų išteklių.

5 lentelė. Programos „NER 300“ projektai, kuriems finansavimas skirtas pagal pirmąjį ir antrąjį kvietimus teikti paraiškas[50]

	1-asis kvietimas teikti paraiškas	**2-asis kvietimas teikti paraiškas**
Rengiami projektai	0	6
Projektai, kurių būklė peržiūrima	1	0
Vykdomi projektai	8	1
Užbaigti projektai	1	0
Atšaukti projektai	10	12
Iš viso	20	19

Šaltinis: Klimato politikos GD.

3.1.2.5. Inovacijų fondas

Inovacijų fondas – vienas iš dviejų mažo anglies dioksido kiekio fondų, sukurtas pagal ES ATLPS direktyvą 2021–2030 m. laikotarpiui. Šis fondas konkurencijos sąlygomis padės išvystyti sektorių, kuriems taikoma ES ATLPS, novatoriškas technologijas ir proveržio inovacijas, susijusias su atsinaujinančiaisiais energijos ištekliais, daug energijos suvartojančiais pramonės sektoriais, anglies dioksido surinkimu, naudojimu ir saugojimu (CCUS) ir energijos kaupimu, taip pat pakaitiniais produktais ir kelis sektorius apimančiais projektais, kad jas būtų galima pateikti rinkai pirmą kartą ir įgyvendinti parodomuosius komercinius projektus. Jis bus finansuojamas lėšomis, gautomis

[50] Pagal Komisijos sprendimą 2010/670/ES investavimo sprendimai dėl projektų, kuriems finansavimas skirtas pagal pirmąjį kvietimą teikti paraiškas, turėjo būti priimti iki 2016 m. pabaigos, o dėl projektų, kuriems finansavimas skirtas pagal antrąjį kvietimą teikti paraiškas, – iki 2018 m. birželio mėn. pabaigos.

Inovacijų fondo pirmasis kvietimas teikti paraiškas[51] paskelbtas 2020 m. liepos mėn. Pagal jį gali būti teikiami reikalavimus atitinkančių sektorių projektai iš ES valstybių narių, Norvegijos ir Islandijos. Pagal šį kvietimą teikti paraiškas bus skirta iš viso 1 mlrd. EUR dotacijų didelio masto švarių technologijų projektams, kurių kapitalo sąnaudos viršija 7,5 mln. EUR. Inovacijų fondas teiks dotacijas lanksčiai, remdamasis konkretiems projektams nustatytais orientyrais, ir gali padengti iki 60 proc. su inovacijomis susijusių išlaidų. Fondo dotacijos gali būti derinamos su kitomis viešojo finansavimo iniciatyvomis, pavyzdžiui, valstybės pagalba ar kitomis ES finansavimo programomis. Po pirmojo kvietimo bus skelbiami reguliarūs kvietimai iki 2030 m., siekiant padėti įmonėms investuoti ir pateikti rinkai radikalius švarios technologijos sprendimus, kurių reikia ES poveikio klimatui neutralumui užtikrinti 2050 m.

Nepriklausomi išorės vertintojai projektus vertins remdamiesi išsamiu kriterijų rinkiniu: vengimas išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, inovacijų potencialas, projektų finansinė, techninė ir veiklos pažanga, taip pat jų plėtros potencialas ir sąnaudų veiksmingumas.

Projektams, kurie, manoma, yra daug žadantys, bet dar nepakankamai brandūs, kvietime teikti paraiškas numatytas 8 mln. EUR projektų vystymo paramos biudžetas.

Projektus galima teikti per ES finansavimo ir pasiūlymų portalą[52]. Pirmojo etapo paraiškų pateikimo terminas yra 2020 m. spalio 29 d. Pareiškėjams bus pranešta apie vertinimo rezultatus ir jie bus pakviesti 2021 m. pirmąjį ketvirtį pateikti išsamią paraišką arba gauti paramą projektams toliau vystyti. Informacija apie antrojo etapo vertinimo rezultatus bus pateikta 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį. Dotacijos bus skirtos 2021 m. pabaigoje.

Be to, Komisija planuoja iki 2020 m. pabaigos paskelbti specialų kvietimą teikti nedidelio masto projektų paraiškas.

3.1.2.6. Modernizavimo fondas

Modernizavimo fondas yra antrasis iš dviejų mažataršio vystymosi rėmimo fondų, pagal ES ATLPS direktyvą sukurtų ketvirtajam etapui. Jo lėšomis bus remiamos investicijos į elektros energijos sektoriaus ir apskritai energetikos sistemų modernizavimą dešimtyje mažesnes pajamas gaunančių valstybių narių[53]. Fondas pradės veikti 2021 m.

Modernizavimo fondo ištekliai paskirstomi paramą gaunančioms valstybėms narėms pagal ATLPS direktyvos 10 straipsnio d dalį ir IIb priedą. Be to, Rumunija, Lietuva, Čekija, Kroatija, Vengrija ir Slovakija nusprendė perkelti daugiau ATL į savo dalis Modernizavimo fonde. Todėl fonde iš viso yra beveik 650 mln. ATL.

[51] Kvietimą teikti paraiškas galima rasti čia: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/innovfund-lsc-2020-two-stage
[52] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home
[53] Bulgarija, Kroatija, Čekija, Estija, Vengrija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Rumunija ir Slovakija.

ATLPS direktyvoje apibrėžtos prioritetinės investicijų sritys, t. y. elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų išteklių ir jos naudojimas, energijos vartojimo efektyvumo didinimas (išskyrus iškastinio kuro įrenginius), energijos kaupimas, energetikos tinklų modernizavimas ir teisinga pertvarka nuo iškastinio kuro priklausomuose regionuose. Bent 70 proc. Modernizavimo fondo išteklių turi būti išleista prioritetinėms investicijoms. Investicijas į neprioritetines sritis turėtų išsamiau įvertinti Europos investicijų bankas (EIB), o už jas balsuotų iš valstybių narių, EIB ir Komisijos sudarytas investicijų komitetas.

2020 m. liepos mėn. Komisija priėmė įgyvendinimo aktą[54] dėl Modernizavimo fondo veiklos. Įgyvendinimo aktu nustatoma efektyvesnė procedūra, pagal kurią paramą gaunančios valstybės narės yra atsakingos už investicijų atranką, finansavimą ir ataskaitų teikimą ir privalo laikytis taikytinų valstybės pagalbos taisyklių. EIB atlikus vertinimą, Komisija bus atsakinga už sprendimus dėl išmokų.

3.1.2.7. Netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų kompensavimas

Be suderinto visoje ES nemokamų ATL skyrimo tiesioginėms su anglies dioksidu susijusioms išlaidoms padengti, ES valstybės narės gali suteikti valstybės pagalbą, kad kompensuotų daug elektros energijos naudojančių pramonės šakų netiesiogines su anglies dioksidu susijusias išlaidas, t. y. išlaidas, patirtas dėl elektros energijos kainų padidėjimo elektros energijos gamintojams įtraukus ATL pirkimo išlaidas į pirkėjams nustatomą kainą.

Siekdama kuo labiau sumažinti konkurencijos iškraipymus vidaus rinkoje, padidinti skaidrumą ir išsaugoti ES ATLPS tikslą ekonomiškai efektyviai mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, Komisija priėmė ES ATLPS valstybės pagalbos gaires*, kurios galioja iki 2020 m. pabaigos. Gairėse, *inter alia,* nustatyti reikalavimus atitinkantys sektoriai ir didžiausios kompensuotinos netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų sumos.

Atsižvelgdama į artėjančią dabartinių gairių galiojimo pabaigą, Komisija peržiūrėjo 2021–2030 m. ES ATLPS valstybės pagalbos gaires. Naujosios valstybės pagalbos gairės** priimtos 2020 m. rugsėjo 21 d. (taip pat žr. priedo 6 priedėlį).

* Tam tikrų valstybės pagalbos priemonių, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema po 2012 m., gairės, OL C 158, 2012 6 5, p. 4.

Iki šiol Komisija yra patvirtinusi 14[55] netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų kompensavimo sistemų, taikomų 13-oje valstybių narių. 2019 m. rugpjūčio mėn. Komisija patvirtino naują Lenkijai skirtą sistemą[56]. Tikimasi, kad 2019 m. patirtas netiesiogines išlaidas Lenkija pradės kompensuoti 2020 m. Tas pats pasakytina apie Rumunijos sistemą,

[54] Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1001, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A32020R1001.
[55] Be to, padaryta Prancūzijos ir Ispanijos sistemų pakeitimų.
[56] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53850

kurią Komisija patvirtino 2020 m. gegužės mėn.[57] Kelios kitos valstybės narės taip pat nurodė ketinančios pradėti kompensuoti netiesiogines išlaidas.

ES ATLPS direktyvoje nustatyta, kad, pasibaigus kiekvieniems metams, netiesioginių išlaidų kompensavimo sistemas taikančios valstybės narės per tris mėnesius turėtų lengvai prieinama forma viešai paskelbti bendrą suteiktos kompensacijos sumą ir atskiras kompensacijos sumas pagal sektorius ir sektorių dalis.

6 lentelėje pateikta valstybių narių paskelbtų duomenų apie 2019 m. išmokėtas kompensacijas apžvalga. Kadangi Lenkija ir Rumunija nekompensavo 2018 m. patirtų netiesioginių išlaidų, šių valstybių narių duomenys lentelėje neatsispindi.

6 lentelė. 2019 m. kompensuotos netiesioginės su anglies dioksidu susijusios išlaidos

Valstybė	Sistemos taikymo trukmė	2019 m. išmokėtos kompensacijos 2018 m. patirtoms netiesioginėms išlaidoms padengti (mln. EUR)	Kompensacijų gavėjų (įrenginių) skaičius	2018 m. pajamos iš aukcionų (mln. EUR)[58]	Procentinė įplaukų iš aukcionų dalis, panaudota netiesioginėms išlaidoms kompensuoti
Jungtinė Karalystė[59]	2013–2020 m.	22	60	1607	3,7 proc.
Vokietija	2013–2020 m.	219	898	2565	8,5%
Belgija (Flandrija)	2013–2020 m.	35,9	107	379	11,4%
Belgija (Valonija)	2017–2020 m.	7,5	29		
Nyderlandai	2013–2020 m.	40,3	92	501	8,0%
Graikija	2013–2020 m.	16,8	50	519	3,2%
Lietuva	2014–2020 m.	0,3	1	80	0,3%
Slovakija	2014–2020 m.	6	8	229	2,6%
Prancūzija	2015–2020 m.	102,1	286	818	12,4%
Suomija	2016–2020 m.	29,1	61	250	11,6%
Ispanija	2013–2015 m.	172,2	183	1291	13,3%
Liuksemburgas	2018–2020 m.	4,2	4	18	23,2%

Šaltinis: informacija, kurią šalys pateikė Klimato politikos GD.

2019 m. 10 valstybių EU narių ir Jungtinė Karalystė už 2018 m. patirtas išlaidas iš viso išmokėjo apie 656 mln. EUR netiesioginių išlaidų kompensacijų. Tai beveik 200 mln. daugiau nei 2018 m. išmokėta suma. Pastebimą padidėjimą, palyginti su ankstesniais metais, galima paaiškinti, viena vertus, dideliu Ispanijos biudžeto padidėjimu (nuo 6 mln. EUR

[57] https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56403
[58] Pajamos, gautos už aukcionuose parduotus aviacijos ATL, neįtrauktos.
[59] Lentelėje pateikti Jungtinės Karalystės duomenys yra tokie patys kaip ir praėjusių metų ataskaitoje. Taip yra dėl palyginamumo su kitomis šalimis, įgyvendinančiomis netiesioginių su anglies dioksidu susijusių išlaidų kompensavimo sistemas. Jungtinė Karalystė savo duomenis skelbia greičiau nei kitos šalys, todėl 2020 m. duomenis jau galima rasti čia: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/903187/indirect-cost-compensation-uk-2019.pdf.

2018 m. iki 172 mln. EUR 2019 m.) ir, kita vertus, nedideliu anglies dioksido kainos, naudojamos kompensacijai apskaičiuoti, padidėjimu. Tolygus anglies dioksido kainos didėjimas 2018 m. dar ne visiškai atsispindi 2019 m. išmokėtose sumose, nes gairėse nurodyta naudoti išankstinę kainą x-1 metais.

Pagal vieną iš peržiūrėtos ES ATLPS direktyvos skaidrumo nuostatų valstybės narės, kuriais nors metais netiesioginėms išlaidoms kompensuoti išleidusios daugiau nei 25 proc. savo įplaukų iš aukcionų, turi paskelbti ataskaitą, kurioje būtų nurodytos šio dydžio viršijimo priežastys. Tai, kad 2018 m. aukcionuose gautos pajamos buvo daug didesnės nei ankstesniais metais, ir tai, kad kompensacija dar nedidėjo taip greitai, atsižvelgiant į įsipareigojimą naudoti ankstesnių metų kainą, reiškia, kad nė vienoje valstybėje narėje nebuvo pasiekta 25 proc. riba. Netiesioginėms išlaidoms kompensuoti valstybės narės išleido vidutiniškai 7,9 proc. savo aukcionuose gautų pajamų. Ateinančiais metais valstybės narės raginamos savo biudžetuose atidžiai stebėti šį išlaidų punktą.

3.1.3. Tarptautiniai kreditai

ES ATLPS dalyviai, laikydamiesi kokybinių ir kiekybinių apribojimų, vis dar gali naudotis Kioto protokolo švarios plėtros mechanizmo (ŠPM) ir bendro įgyvendinimo mechanizmo (BĮM) tarptautiniais kreditais, kad savo dalį ES ATLPS įsipareigojimų įvykdytų iki atitikties užtikrinimo ciklo pabaigos 2020 m.* Tie kreditai yra finansinės priemonės, atitinkančios vieną toną įgyvendinant išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo projektą iš atmosferos pašalinto ar joje sumažinto CO_2 kiekio. Kreditai nebėra grąžinami tiesiogiai, tačiau juos galima bet kada tais kalendoriniais metais iškeisti į ATL.

Pagal ES ATLPS direktyvos nuostatas 2021–2030 m. tarptautiniai kreditai nebebus naudojami ES ATLPS reikalavimų atitikčiai užtikrinti.

* Už ŠPM ir BĮM projektus suteikiami Kioto anglies dioksido kreditai: atitinkamai patvirtinti išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai (PTMV) ir išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai (TMV).

Nors tikslus per antrąjį ir trečiąjį etapus (2008–2020 m.) suteiktų teisių naudoti kreditus skaičius iš dalies priklausys nuo būsimo patikrinto išmestų teršalų kiekio, rinkos analitikai apskaičiavo, kad jis sieks apie 1,6 mlrd. kreditų. 2020 m. birželio mėn. pabaigos duomenimis, iš viso buvo panaudota arba į ATL pakeista apie 1,54 mlrd. tarptautinių kreditų, t. y. daugiau kaip 96 proc. didžiausio leidžiamo kiekio sąmatos. Vien 2019 m. apsikeista apie 17,3 mln. vienetų.

Išsami tarptautinių kreditų keitimo apžvalga pateikta priedo 3 priedėlyje.

3.2. Paklausa – iš apyvartos išimti ATL

Remiantis Sąjungos registro duomenimis, 2019 m., palyginti su 2018 m., iš stacionarių įrenginių, įtrauktų į ES ATLPS, išmetamų teršalų kiekis smarkiai, t. y. 9,1 proc., sumažėjo. Kaip matyti iš 7 lentelės, sumažėjimą daugiausia lėmė elektros energijos ir šilumos gamyba, kurioje išmetamųjų teršalų kiekis, palyginti su 2018 m., sumažėjo maždaug 15 proc., o tai rodo priklausomybės nuo akmens anglių mažinimą ją pakeičiant elektros energija iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir dujomis kūrenamų elektrinių. Pramonės išmetamų teršalų kiekis sumažėjo beveik 2 proc. – tai didžiausias sumažėjimas per visą trečiąjį etapą. Nuo trečiojo etapo pradžios 2013 m. ATLPS stacionarių įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis sumažėjo iš viso 19,8 proc.

7 lentelė. Patikrintas stacionarių įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis (mln. tonų CO_2 ekvivalentų)[60]

Metai	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Patikrintas bendras išmetamųjų teršalų kiekis	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682	1 530
Pokytis, palyginti su metais x-1		−2,0%	2,2%	−4,9%	−0,6%	−2,9%	0,2%	−4,1%	−9,1%
Patikrintas elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekis	1 206	1 201	1 138	1 049	1 043	1 001	996	930	792
Pokytis, palyginti su metais x-1		−0,5%	−5,2%	−7,8%	−0,5%	−4,1%	−0,5%	−6,6%	−14,9%
Patikrintas pramoninių įrenginių išmetamųjų teršalų kiekis	698	666	770	765	760	750	759	753	738
Pokytis, palyginti su metais		−4,6%	15,6%	−0,7%	−0,7%	−1,3%	1,3%	−0,8%	−1,9%

[60] ES 27, Jungtinės Karalystės ir EEE šalių duomenys. 7 lentelėje skirstymas į elektros energijos ir šilumos gamybą bei pramonę grindžiamas NACE klasifikatoriumi nuo 2020 m., kai valstybės narės pateikė nacionalines įgyvendinimo priemones pagal Direktyvos 2003/87/EB 11 straipsnį.

x-1									
Realiojo BVP augimo tempas ES 27 ir JK	1,8%	−0,4%	0,3%	1,7%	2,4%	2,0%	2,6%	2,0%	1,5%

Šaltinis: ESSŽ, BVP duomenys, skelbiami Eurostato (lentelės kodas: tec00115, duomenys paimti 2020 m. liepos mėn.).
Patikrintas aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekis atskirai nurodytas 4 skyriuje.

Patikrintas įrenginių kitų nei CO_2 išmetamųjų teršalų, kuriems taikoma ATLPS, kiekis pagal ŠESD rūšį (N_2O ir PFC) pateiktas priedo 4 priedėlio 4.1 lentelėje.

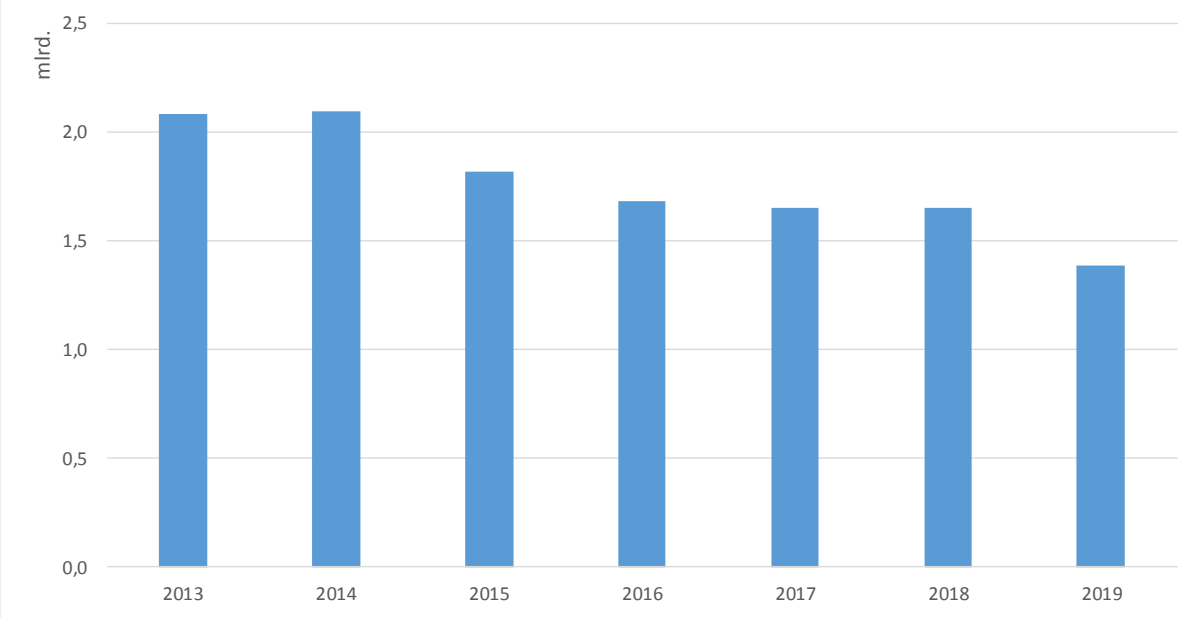
2019 m. savanoriškai panaikinti 33 498 ATL. Iš viso iki 2020 m. birželio mėn. buvo užregistruota 372 840 savanoriškai panaikintų ATL. Nuo 2013 m. iki 2020 m. birželio mėn. daugiausia ATL panaikino Jungtinės Karalystės, Vokietijos, Švedijos, Norvegijos ir Nyderlandų registrų sąskaitų turėtojai.

3.3. Pasiūlos ir paklausos pusiausvyros užtikrinimas

Trečiojo etapo pradžioje 2013 m. ES ATLPS buvo būdingas didelis struktūrinis ATL pasiūlos ir paklausos disbalansas, siekiantis 2,1 mlrd. ATL. Struktūriniam ATL pasiūlos ir paklausos disbalansui ištaisyti 2015 m. sukurtas rinkos stabilumo rezervas (RSR), kurio paskirtis – užtikrinti didesnį aukcione parduodamų ATL pasiūlos lankstumą. RSR pradėjo veikti 2019 m.

2018 m. perteklius siekė 1,65 mlrd. ATL, o 2019 m. jis buvo gerokai mažesnis – 1 385 mlrd. ATL. 5 diagramoje parodyta pertekliaus Europos anglies dioksido rinkoje raida iki 2019 m. pabaigos.

5 diagrama. Pertekliaus Europos anglies dioksido rinkoje raida 2013–2019 m.



Šaltinis: Klimato politikos GD.

Peržiūrint ES ATLPS[61] padaryta svarbių RSR veikimo pakeitimų, kurie nurodyti toliau esančiame teksto intarpe.

Esminis RSR veikimo elementas yra bendras apyvartoje esančių ATL skaičius (angl. santrumpa TNAC). Jeigu TNAC viršys iš anksto nustatytą viršutinę ribą (833 mln. ATL), į rezervą bus įtraukiama papildomų ATL, o jeigu šis skaičius bus mažesnis už iš anksto nustatytą apatinę ribą (mažiau nei 400 mln.), ATL iš rezervo bus išimami*. Taigi ATL į rinkos stabilumo rezervą įtraukiami arba iš jo išimami, jeigu apyvartoje esančių ATL skaičius nepatenka į iš anksto nustatytą intervalą. Atidėtieji ir vadinamieji nepaskirstyti** ATL taip pat bus įtraukti į rezervą. Nuo 2023 m. neteks galios RSR laikomų ATL dalis, kuria bus viršijamas praėjusiais metais aukcione siūlytas kiekis.

Bendras apyvartoje esančių ATL skaičius, kuris yra svarbus sprendžiant, kiek papildyti RSR arba kiek ATL iš jo išimti, apskaičiuojamas pagal šią formulę:

TNAC = Pasiūla – (Paklausa + RSR esantys ATL)

Formulėje naudojami pasiūlos ir paklausos komponentai aprašyti Komisijos komunikate dėl TNAC, kuris kasmet skelbiamas iki gegužės 15 d.***

* Arba jeigu bus patvirtintos priemonės pagal ES ATLPS direktyvos 29a straipsnį.

** Nepaskirstyti ATL yra ATL, kurie nebuvo paskirstyti pagal ES ATLPS direktyvos 10a straipsnio 7 dalį, t. y. ATL, likę naujiems rinkos dalyviams skirtame rezerve ir gauti taikant 10a straipsnio 19 ir 20 dalis, kitaip tariant, ATL, kuriuos buvo numatyta nemokamai paskirstyti įrenginiams, bet jie liko nepaskirstyti (iš dalies) nutraukus įrenginių eksploatavimą arba gerokai sumažinus jų pajėgumus. Dėl atitinkamo anglies dioksido nutekėjimo koeficiento taikymo sektoriams, neįtrauktiems į anglies dioksido nutekėjimo rizikos sąrašą dabartiniu laikotarpiu, *de facto* nepaskirstyti ATL, taip pat visi ATL, kurie nebuvo paskirstyti pagal ATLPS direktyvos 10c straipsnį, nenumatyti perkelti į rinkos stabilumo rezervą pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 3 dalį. Todėl tokie ATL neaptariami (žr. poveikio vertinimo SWD(2015) 135 *final*, pridedamo prie 2015 m. pasiūlymo dėl ES ATLPS direktyvos peržiūros, p. 225).

*** Žr. naujausią 2020 m. gegužės mėn. paskelbtą TNAC komunikatą: C(2020) 2835 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

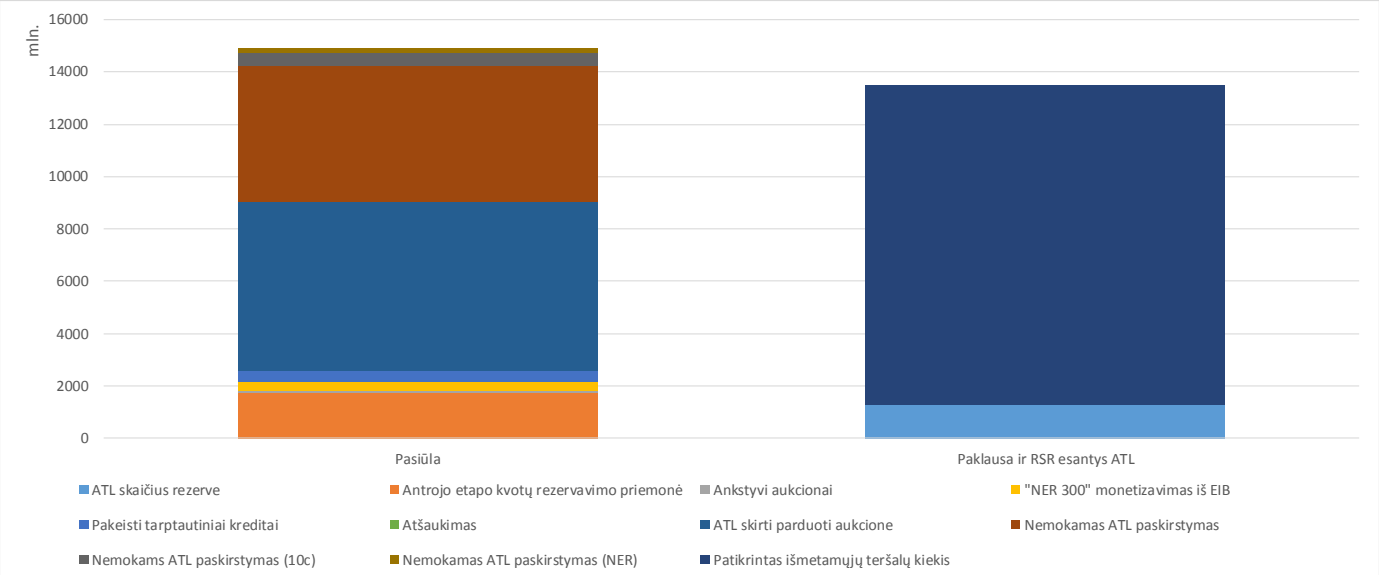
Anglies dioksido rinkos padėties ataskaita leidžia konsoliduoti pasiūlos ir paklausos duomenis, skelbiamus laikantis ES ATLPS direktyvoje ir jos įgyvendinimo nuostatose nustatytų ataskaitų teikimo įsipareigojimų terminų.

6 diagramoje parodyta, kaip 2019 m. pasiskirstė pasiūla ir paklausa. Svarbūs duomenys apie bendrą apyvartoje esančių ATL skaičių (TNAC) RSR tikslais taip pat buvo paskelbti ketvirtajame komunikate[62].

[61] 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir Sprendimas (ES) 2015/1814 (OL L 76, 2018 3 19, p. 3), paskelbta adresu https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018L0410&from=LT.

[62] C(2020) 2835 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf

6 diagrama. Bendros pasiūlos ir paklausos sudėtis iki 2019 m. pabaigos (mln. ATL)



Šaltinis: Klimato politikos GD.

Rengdamasi RSR veikimo pradžiai 2019 m., Komisija nuo 2017 m. gegužės mėn. vidurio reguliariai skelbė[63] ankstesnių metų TNAC. 2020 m. gegužės mėn. TNAC paskelbtas ketvirtą kartą ir jį sudarė 1 385 496 166 ATL[64]. Remiantis 2020 m. paskelbtu TNAC, ATL bus toliau įtraukiami į RSR, sumažinant 2020 m. ir 2021 m. aukcione parduotinus kiekius.

Taigi, remiantis 2019 m. ir 2020 m. TNAC ir peržiūrėtais teisės aktais, 2020 m. aukcione parduotinų ATL kiekis buvo sumažintas beveik 375 mln. (arba beveik 35 proc.). Pagal tą patį principą bus sumažinti ir 2021 m. aukcione parduotini kiekiai. 7 priedėlyje pateikta informacija apie kiekvienos valstybės narės įnašą į RSR per visus 2020 metus.

2021 m. Komisija atliks pirmąją RSR peržiūrą. Pagal RSR sprendimą reikalaujama, kad peržiūra būtų atlikta praėjus trejiems metams nuo jo veikimo pradžios (t. y. 2021 m. pabaigoje). Peržiūrą planuojama atlikti kartu su platesne 2021 m. birželio mėn. numatoma atlikti ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos peržiūra atsižvelgiant į padidintą ES išmetamųjų teršalų sumažinimo iki 2030 m. tikslą. Komisija peržiūrės RSR remdamasi tinkamo Europos anglies dioksido rinkos veikimo analize, ypatingą dėmesį skirdama į RSR įnešamų ATL procentiniam dydžiui, kiekybinei ribos vertei ir iš rezervo išimamų ATL skaičiui, taip pat atsižvelgdama į rezervo poveikį ekonomikos augimui, darbo vietų kūrimui, ES pramonės konkurencingumui ir anglies dioksido nutekėjimo rizikai.

[63] C(2017) 3228 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.
[64] C(2020) 2835 *final*, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2020_2835_en.pdf.

4. AVIACIJA

Aviacijos sektorius yra ES ATLPS dalis nuo 2012 m. Pirminiai teisės aktai buvo taikomi visiems skrydžiams iš Europos ekonominės erdvės (EEE) ir į ją. Tačiau ES, siekdama padėti Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai (ICAO) sukurti pasaulinę aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo priemonę, laikinai apribojo įsipareigojimus, kad jie būtų taikomi tik visų valstybių oro transporto bendrovių vykdomiems EEE vidaus skrydžiams.

2016 m. spalio mėn. ICAO asamblėja susitarė dėl rezoliucijos dėl tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kompensavimo ir mažinimo sistemos (CORSIA), ji turėtų būti pradėta įgyvendinti 2021 m. CORSIA yra išmetamo anglies dioksido kompensavimo sistema, kurios tikslas – perkant ir panaikinant tarptautinius kreditus stabilizuoti grynąjį tarptautinės aviacijos išmetamų teršalų kiekį sulig 2020 m. kiekiu. Atsižvelgiant į šią pažangą, 2017 m. iš dalies pakeista ES ATLPS direktyva, pratęsiant taikymo sritį tik EEE vidaus skrydžiams iki 2023 m.

Aviacijai taikoma ES ATLPS apima skrydžius maršrutais tarp aerodromų, esančių Europos ekonominėje erdvėje (EEE), ir ja užtikrinamos vienodos sąlygos skrydžių maršrutuose veikiančioms oro transporto bendrovėms. Peržiūrėtoje ES ATLPS direktyvoje numatyta, kad Europos Komisija turėtų pranešti Europos Parlamentui ir Tarybai apie tai, kaip atliekant direktyvos peržiūrą būtų galima įgyvendinti CORSIA Sąjungos teisėje. Jeigu ES ATLPS geografinės taikymo srities nukrypti leidžianti nuostata nebus aktyviai persvarstyta, ji nustos galioti 2023 m. pabaigoje ir vėl bus taikoma visiems skrydžiams iš EEE (ir, jei netaikoma išimtis, į EEE).

2019 m. ATL buvo skiriami atsižvelgiant į taikymo srities apribojimą EEE vidaus skrydžiais. Nemokamai paskirtų ATL kiekis siekė šiek tiek daugiau nei 32,4 mln. Šį skaičių sudarė nemokamai paskirstyti ATL (šiek tiek daugiau kaip 31,3 mln. ATL) ir beveik 1,1 mln. nemokamų ATL, paskirtų iš specialaus naujiems rinkos dalyviams ir sparčiai augantiems veiklos vykdytojams skirto rezervo. 2017–2020 m. iš šio rezervo skiriamas kiekis padvigubintas, nes jis yra susijęs su visu 2013–2020 m. laikotarpiu. 2019 m. aukcionuose parduota apie 5,5 mln. ATL. Kalbant apie aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekio pokyčius, patikrintas išmetamųjų teršalų kiekis 2019 m. didėjo lėčiau (1 proc., palyginti su 2018 m.) ir pasiekė 68,2 mln. tonų CO_2 lygį.

8 lentelėje pateikta patikrinto išmetamųjų teršalų kiekio, nemokamai paskirstytų ATL ir aukcionuose parduodamų ATL aviacijos sektoriuje apžvalga nuo trečiojo etapo pradžios.

8 lentelė. Patikrintas išmetamųjų teršalų kiekis ir aviacijos sektoriui paskirti ATL (mln.)

Metai	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Patikrintas išmetamųjų teršalų kiekis (mln. tonų CO_2 ekvivalentų)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,5	68,2	
Patikrinto išmetamųjų teršalų kiekio pokytis, palyginti su x–1 metais		2,5%	4,1%	7,7%	4,8%	4,8%	1%	
Nemokami ATL (ES 27, JK ir EEE)[65]	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,3	31,3[66]	31,2
Nemokamai paskirstyti ATL iš specialaus naujiems rinkos dalyviams ir sparčiai augantiems veiklos vykdytojams skirto rezervo	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1	0,9
ATL, kuriais prekiaujama aukcionuose, skaičius	0	9,3	16,4	6,0	4,7	5,6	5,5	3,4[67]

Šaltiniai: ESSŽ, Klimato politikos GD, EEX.

2013–2015 m. aukcione parduotų aviacijos ATL skaičiai atspindi 2013 m. teisės aktų leidėjų sprendimą „sustabdyti laiką“[68] ir apriboti klimato srities įsipareigojimus, kad jie būtų taikomi tik EEE vidaus skrydžiams. Aviacijos sektoriui reikalavimų vykdymas 2012 m. ir 2013 m. buvo atidėtas. Tad atidėti 2012 m. ATL kiekiai aukcionuose buvo parduodami 2014 m., o 2013 m. ir 2014 m. išmetamųjų teršalų kiekio reikalavimus aviacijos sektorius pradėjo vykdyti 2015 m. sausio–balandžio mėn.

[65] Šie skaičiai neapima visų orlaivių naudotojų veiklos nutraukimo atvejų ir nemokamų leidimų iš specialiojo rezervo.
[66] Atsižvelgiant į dėl veiklos nutraukimo nepanaudotus ATL, 2019 m. faktinis ATL paskirstymas būtų 1,4 mln. mažesnis už pateiktą skaičių. ATL paskirstymas Jungtinei Karalystei (iš viso 4,31 mln. ATL 2019 m.), kuris buvo sustabdytas 2019 m. dėl apsaugos priemonių, kurias Komisija priėmė siekdama apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, 2020 m. buvo atnaujintas.
[67] Iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos.
[68] 2013 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 377/2013/ES, kuriuo laikinai nukrypstama nuo Direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje (tekstas svarbus EEE), OL L 113, 2013 4 25, p. 1.

Aviacijos sektoriaus įtraukimas į ES ATLPS turėjo didelį poveikį visos sistemos aplinkosauginiam veiksmingumui. Trečiajame etape iki 2019 m. orlaivių naudotojai atsisakė 296 mln. aviacijos ATL ir 127 mln. paprastųjų ATL; pastarasis skaičius atspindi aviacijos sektoriaus indėlį į bendrą ES ATLPS griežtumą.

2018 m. birželio mėn. ICAO priėmė CORSIA standartus ir rekomenduojamą praktiką (SRP)[69], kuriuose kartu su įgyvendinimo elementais išsamiai aprašytas sistemos veikimas. Pripažindamos ir remdamos ICAO oficialiai tvirtinamus SRP, ES ir jos valstybės narės pagal ICAO procedūras teikė pranešimus apie esamus atitinkamų ES teisės aktų ir CORSIA skirtumus[70]. ICAO dar nepaskelbė skirtumų, palyginti su kitomis valstybėmis.

Didelis COVID-19 poveikis tarptautinei aviacijai taip pat turėjo įtakos CORSIA. Numatoma, kad aviacijos išmetamųjų teršalų kiekis 2020 m. sumažės iki mažiau nei 40 proc. 2019 m. kiekio. Atsižvelgdama į šį poveikį, pasaulinė aviacijos pramonė, kuriai pritarė daug ICAO dalyvaujančių šalių, paprašė tik per CORSIA bandomąjį etapą pakeisti CORSIA bazinį scenarijų – kad jis būtų ne 2019–2020 m. vidutinis išmetamųjų teršalų kiekis, kaip iš pradžių numatyta, o tik 2019 m. vidurkis. Todėl būsimi kompensavimo įpareigojimai oro transporto bendrovėms buvo gerokai sumažinti arba panaikinti, palyginti su iš pradžių numatytu baziniu scenarijumi. Ar 2019 m. bazinis scenarijus bus pratęstas po 2023 m., turi būti nuspręsta per kelerius ateinančius metus.

Remdamasi ES ATLPS direktyva su pakeitimais[71], padarytais 2017 m., Komisija šiuo metu rengia pasiūlymą (iki 2021 m. birželio mėn.) iš dalies pakeisti su aviacija susijusias ES ATLPS nuostatas. Tai bus platesnio teisės aktų rinkinio, kuris bus pasiūlytas laikantis Europos žaliojo kurso, dalis. Pasiūlymas bus dvejopas. Juo bus sumažinta orlaivių naudotojams skiriamų nemokamų ATL dalis, taip siekiant dar labiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Juo taip pat bus siekiama ES teisėje įgyvendinti CORSIA nuostatas taip, kad tai derėtų su ES 2030 m. klimato tikslais[72]. Jau susitarta dėl ES ATLPS nuostatų peržiūros, kad nuo ES ATLPS ketvirtojo etapo, kuris prasidės 2021 m., aviacijos sektoriuje leidžiamas išmesti kiekis būtų taip pat mažinamas linijiniu 2,2 proc. mažinimo koeficientu.

[69] https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx
[70] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018D2027
[71] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R2392&from=LT
[72] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12494-Revision-of-the-EU-Emission-Trading-System-Directive-concerning-aviation-

5. RINKOS PRIEŽIŪRA

Pagal peržiūrėtą Finansinių priemonių rinkų direktyvą* (FPRD II) nuo 2018 m. sausio 3 d. ATL priskiriami prie finansinių priemonių. Tai reiškia, kad tradicinėms finansų rinkoms (toms, kurios apima ir prekybą anglies dioksido išvestinėmis finansinėmis priemonėmis pirmaujančiose platformose arba ne biržoje (OTC)) taikomos taisyklės taip pat taikomos antrinės anglies dioksido rinkos neatidėliotinų sandorių (ATL sandorių, sudaromų siekiant šiuos ATL nedelsiant pateikti antrinėje rinkoje) segmentui. Taip šiame segmente ir išvestinių finansinių priemonių rinkoje sudarytos vienodos skaidrumo, investuotojų apsaugos ir profesinio sąžiningumo sąlygos. Pirminės rinkos priežiūra toliau reglamentuojama Aukcionų reglamentu, išskyrus klausimus, susijusius su piktnaudžiavimu rinka.

Pateikiant abipuses nuorodas į FPRD II finansinių priemonių apibrėžtis, taikomos ir kitų finansų rinkos teisės aktų nuostatos. Visų pirma tai – Piktnaudžiavimo rinka reglamentas (PRR)**, kuris taikomas su ATL susijusiems sandoriams ir elgesiui tiek pirminėje, tiek antrinėje rinkose. Be to, į Pinigų plovimo prevencijos direktyvą įtraukus abipusę nuorodą į FPRD II***, pagal FPRD licencijuotos anglies dioksidu prekiaujančios įmonės antrinėje su ATL susijusių neatidėliotinų sandorių rinkoje turės privalomai atlikti išsamius savo klientų patikrinimus. ****

* 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES.

** 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB.

*** 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB.

**** Išsamūs patikrinimai jau yra privalomi pirminėje rinkoje ir antrinėje ATL išvestinių finansinių priemonių rinkoje.

2019 m. toliau didėjo dalyvių, galinčių teikti pasiūlymus bendroje aukcionų platformoje rengiamuose aukcionuose, skaičius. Nuo 2019 m. sausio mėn. iki metų pabaigos (gruodžio mėn.) reikalavimus atitinkančių aukcionų dalyvių skaičius išaugo nuo 80 iki 86. Veiklos vykdytojai ir toliau buvo dominuojanti dalyvių, galinčių teikti pasiūlymus aukcionuose, kategorija (apie 70 proc.), po jos sekė investicinės įmonės ir kredito įstaigos (apie 20 proc.) ir asmenys, kuriems netaikomi FPRD reikalavimai (10 proc.)[73].

[73] Visi duomenys paimti iš bendros aukcionų platformos (BAP II) mėnesinių ataskaitų Komisijai.

Pagal dabartines taisykles, susijusias su piktnaudžiavimu rinka, nacionalinės kompetentingos institucijos[74] atsako už rinkos stebėjimą, apimantį tiek aukcionus, tiek antrinę rinką. Europos lygmeniu jų veiksmus, kaip ir kitas finansines priemones, koordinuoja Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)[75].

[74] Išsamesnės informacijos apie nacionalinių kompetentingų institucijų vykdomą rinkos priežiūrą pateikiama 2019 m. anglies dioksido rinkos ataskaitoje (COM(2019) 557 *final*/2), kurią galima rasti čia: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0557.

[75] Pagal Piktnaudžiavimo rinka reglamentą atsakingų nacionalinių kompetentingų institucijų sąrašą galima rasti ESMA tinklalapiuose. Europos finansinės žvalgybos padalinių, sprendžiančių su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu susijusius klausimus, sąrašą galima rasti Europolo tinklalapiuose.

6. IŠMETAMŲJŲ TERŠALŲ KIEKIO STEBĖSENA, ATASKAITŲ APIE JĮ TEIKIMAS IR TIKRINIMAS

Suderinti ES ATLPS stebėsenos, ataskaitų teikimo, tikrinimo ir akreditacijos (SATTA) reikalavimai nustatyti Stebėsenos ir ataskaitų teikimo reglamentu (SATR) ir Akreditavimo ir tikrinimo reglamentu (ATR)**.

ES ATLPS stebėsenos sistema sukurta kaip sudedamųjų dalių metodas, todėl veiklos vykdytojai turi galimybę pakankamai lanksčiai užtikrinti išlaidų veiksmingumą, o kartu ir didelį duomenų apie stebimą išmetamųjų teršalų kiekį patikimumą. Šiuo tikslu leidžiama taikyti kelis stebėsenos metodus (skaičiavimais arba matavimais grindžiamą metodą, taip pat – išimties tvarka – alternatyvius metodus). Atskirose įrenginio dalyse gali būti derinami skirtingi metodai. Orlaivių naudotojai gali taikyti tik skaičiavimais grindžiamus metodus, o kuro sąnaudos yra pagrindinis skrydžiams, kuriems taikoma ES ATLPS, nustatytinas parametras. Įrenginiams ir orlaivių naudotojams taikant SATR nustatytą reikalavimą turėti kompetentingos institucijos patvirtintą stebėsenos planą, užtikrinama, kad stebėsenos metodai nebūtų pasirenkami savavališkai ir kad nebūtų atliekami laikini jų pakeitimai.

Trečiajam etapui ir tolesniam laikotarpiui skirtu ATR pristatytas visoje ES taikytinas suderintas tikrintojų akreditavimo metodas. Kad tikrintojas, galėtų vykdyti tikrinimo veiklą pagal ATR reikalavimus, jį turi akredituoti nacionalinė akreditacijos įstaiga (NAĮ). Šia suvienodinta akreditavimo sistema sudaromos sąlygos tikrintojams tarpusavio pripažinimo principu veikti visose dalyvaujančiose šalyse, taip išnaudojant visas vidaus rinkos galimybes ir padedant užtikrinti, kad tikrintojų nepritrūktų.

* 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 601/2012 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, OL L 181, 2012 7 12, p. 30.

** 2012 m. birželio 21 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 600/2012 dėl išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ataskaitų ir tonkilometrių duomenų ataskaitų patikros ir vertintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, OL L 181, 2012 7 12, p. 1.

6.1. Bendrieji pokyčiai

SATR ir ATR įgyvendinimo patirtis ATLPS trečiajame etape parodė, kad, siekiant dar labiau paskatinti derinimą, mažinti veiklos vykdytojų ir dalyvaujančių valstybių administracinę naštą ir dar labiau padidinti sistemos veiksmingumą, būtina toliau tobulinti, aiškinti ir paprastinti taisykles.

Atsižvelgiant į tai, 2018 m. buvo pirmą kartą atnaujinti abu reglamentai, siekiant pasirengti ES ATLPS ketvirtajam etapui ir patobulinti bei supaprastinti SATTA procesus. Peržiūrėtos

SATR[76] ir ATR[77] versijos įsigaliojo 2019 m. sausio 1 d. Su antru atnaujinimu susijęs darbas pradėtas 2019 m. vasario mėn. Su dalyvaujančiomis šalimis konsultuotasi dėl šių dviejų reglamentų atnaujinimo kai kuriais tiksliniais klausimais, kurių nebuvo galima išspręsti per pirmąjį atnaujinimą, pavyzdžiui, dėl naujos redakcijos Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos [78] įgyvendinimo. Bendras SATTA peržiūros procesas turėtų būti užbaigtas likus pakankamai laiko iki ketvirtojo etapo pradžios 2021 m.

Taisyklių laikymosi užtikrinimo sistema tapo veiksmingesnė, nes pagal SATR valstybėms leista elektroninių ataskaitų teikimą padaryti privalomą. Kaip ir ankstesniais metais, 17 dalyvaujančių šalių pranešė, kad, rengdamos stebėsenos planus, išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitas, tikrinimo ataskaitas ir (arba) tobulinimo ataskaitas, naudojo pagal Komisijos nustatytus būtiniausius reikalavimus parengtus elektroninius šablonus ar tam tikrus failų formatus. 13 dalyvaujančių šalių narių nurodė taikančios kokią nors automatizuotą IT sistemą ES ATLPS ataskaitoms teikti.

6.2. Taikoma stebėsena

Iš 2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktų ataskaitų matyti, kad daugumoje įrenginių naudojama skaičiavimu grindžiama metodika[79]. Ataskaitų duomenimis, nuolatinio išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistemos naudotos tik 155 įrenginiuose (1,5 proc.) 23 šalyse, daugiausia Vokietijoje, Čekijoje ir Prancūzijoje. Nors valstybių skaičius toks pats, kaip ir praėjusiais metais, bendras šį metodą taikiusių įrenginių skaičius sumažėjo.

Tik 13 valstybių nurodė, kad 34 įrenginiuose, išmetančiuose apie 3 mln. tonų CO_2 ekvivalentu, taikytas alternatyvus metodas (palyginti su 38 įrenginiais, išmetančiais 2,6 mln. tonų CO_2 ekv., 11-oje valstybių narių ankstesniais metais). 42 proc. viso išmetamųjų ŠESD kiekio, kuris nustatytas taikant alternatyvų metodą, ataskaitų duomenimis, išmetė vienas Nyderlandų įrenginys.

Būtiniausius SATR nustatytus pakopų reikalavimus[80] atitinka didžioji dauguma įrenginių. Pranešama, kad tik 90 C kategorijos įrenginių (palyginti su 97 pernai), t. y. 11,8 proc., bent vienu parametru neatitiko reikalavimo pagrindiniams taršos šaltinių srautams taikyti aukščiausias pakopas. Tokie nukrypimai leidžiami tik tuo atveju, jeigu veiklos vykdytojas įrodo, kad taikyti aukščiausią pakopą nėra techniškai įmanoma arba dėl to patiriamos

[76] 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2066 dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 601/2012, OL L 334, 2018 12 31, p. 1–93.
[77] 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2067 dėl duomenų patikros ir tikrintojų akreditavimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, OL L 334, 2018 12 31, p. 94–134.
[78] 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, OL L 328, 2018 12 21, p. 82–209.
[79] Pagrindinė priežastis yra ta, kad, norint taikyti matavimu grindžiamą metodiką, reikia daug išteklių ir žinių atitinkamų ŠESD koncentracijai nuolat matuoti, o daugelis mažesnių veiklos vykdytojų jų neturi.
[80] Komisijos reglamente (ES) Nr. 601/2012 reikalaujama, kad visi veiklos vykdytojai atitiktų tam tikrų būtiniausių pakopų reikalavimus, didesni išmetamųjų teršalų šaltiniai – aukštesnių pakopų reikalavimus (pagal kuriuos reikalaujama patikimesnių duomenų), o mažesniems taršos šaltiniams, vadovaujantis išlaidų efektyvumo motyvais, taikomi ne tokie griežti reikalavimai.

nepagrįstai didelės išlaidos. Kai tų sąlygų nebelieka, veiklos vykdytojas turi atitinkamai patobulinti savo stebėsenos sistemą.

Analogiškai iš 23 dalyvaujančių šalių ataskaitų matyti, kad iš viso 22 proc. B kategorijos įrenginių tam tikru būdu leidžiama nukrypti nuo SATR nustatytų reikalavimų. Tai beveik atitinka praėjusių metų (19 proc.) ir dar ankstesnių metų (21 proc.) padėtį ir liudija, kad aukščiausios pakopos taisyklių laikomasi tolygiai.

6.3. Akredituota tikrinimo veikla

Bendras tikrintojų skaičius pagal 21 straipsnį pateiktose ataskaitose nenurodomas. Tačiau Europos akreditacijos organizacija (EA) pateikia centrinę nuorodą į atitinkamas nacionalines akreditavimo įstaigas (NAĮ) ir jų akredituotų ES ATLPS tikrintojų sąrašus[81].

Tikrintojų tarpusavio pripažinimo visose dalyvaujančiose šalyse tvarka taikoma sėkmingai: 28 valstybės narės pranešė, kad jų teritorijoje veikia bent vienas užsienio tikrintojas.

Nustatyta, kad tikrintojai gerai laikosi ATR. Nė viena šalis nepranešė sustabdžiusi ar panaikinusi kurio nors tikrintojo akreditacijos pažymėjimo galiojimą. 2018m. vieno akreditacijos pažymėjimo galiojimas buvo sustabdytas ir nė vieno nepanaikintas. Vokietija pranešė 2019 m. apribojusi šešių tikrintojų akreditacijos sritį, Lenkija – vieno. 2018 m. Vokietija, Prancūzija ir Lenkija buvo apribojusios atitinkamai dviejų, vieno ir trijų tikrintojų akreditacijos sritį. Šiemet septynios šalys, t. y. trys mažiau nei praėjusiais metais, pranešė gavusios skundų dėl tikrintojų. Bendras skundų skaičius (66) yra 7 proc. mažesnis. Pranešta, kad ataskaitos teikimo metu jau buvo išspręsta 71 proc. gautų skundų (praėjusiais metais šis rodiklis buvo 93 proc.). Aštuonios valstybės (palyginti su dešimt praėjusiais metais) pranešė nustačiusios tikrintojų neatitikties reikalavimams atvejų, susijusių su NAĮ ir kompetentingų institucijų keitimosi informacija procesu.

7. ADMINISTRACINIŲ PROCEDŪRŲ APŽVALGA

ES ATLPS dalyvaujančiose šalyse taikomi skirtingi požiūriai, susiję su už jos įgyvendinimą atsakingomis kompetentingomis institucijomis. Kai kuriose valstybėse įgyvendinant ES ATLPS dalyvauja kelios vietos valdžios institucijos, o kitose jos įgyvendinimo metodas daug labiau centralizuotas.

Remiantis 2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktomis ataskaitomis, kiekvienoje šalyje įgyvendinant ES ATLPS dalyvavo vidutiniškai keturios kompetentingos institucijos iš kiekvienos šalies[82]. Veiksmams tarp institucijų koordinuoti pranešama apie įvairias taikytas

[81] EA pateikiamas ES ATLPS tikrintojus akredituojančių NAĮ kontaktinių duomenų sąrašas: https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/.
[82] Kai kuriais atvejais valstybės kelias regionines ir (arba) vietos institucijas gali nurodyti kaip vieną kompetentingą instituciją.

priemones, kaip antai, teisėkūros priemones dėl centralizuoto stebėsenos planų tvarkymo (14 valstybių), privalomus centrinės kompetentingos institucijos nurodymus ir rekomendacijas vietos valdžios institucijoms (10 valstybių), reguliariai dirbančias darbo grupes ar rengiamus valdžios institucijų atstovų susitikimus (13 valstybių). Septynios valstybės (Airija, Islandija, Italija, Kipras, Lichtenšteinas, Liuksemburgas ir Malta) pranešė tokių priemonių neįdiegusios.

Administracinių rinkliavų, susijusių su leidimų išdavimu ir stebėsenos planų patvirtinimu, klausimu 2020 m. 13 šalių (Airija, Estija, Graikija, Kipras, Latvija, Lichtenšteinas, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Slovakija, Švedija ir Vokietija) pranešė, kad jos įrenginių veiklos vykdytojams jokių rinkliavų netaiko. Taip pat buvo ir pernai. Orlaivių naudotojai rinkliavų nemoka 15-oje valstybių (Belgijoje, Čekijoje, Estijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Kipre, Latvijoje, Lichtenšteine, Lietuvoje, Liuksemburge, Maltoje, Nyderlanduose, Slovakijoje, Švedijoje ir Vokietijoje). Skirtingose valstybėse ir už skirtingas paslaugas rinkliavos labai varijuoja: nuo 5 EUR iki 7 283,17 EUR už leidimų išdavimą ir stebėsenos planų patvirtinimą ir nuo 2,19 EUR iki 2 400 EUR už tą pačią paslaugą orlaivių naudotojams.

Apskritai dalyvaujančios šalys iš esmės veiksmingai organizuoja ATLPS administravimą. Reikėtų toliau stiprinti ir skatinti ryšių palaikymą ir dalijimąsi geriausia patirtimi, taip pat vykdant veiklą ES ATLPS atitikties forume ir kasmetinėje ES ATLPS atitikties konferencijoje.

8. TAISYKLIŲ LAIKYMASIS IR JŲ VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

ES ATLPS direktyvoje numatyta 100 EUR (indeksuojama pagal infliaciją) bauda už viršytą taršos normą už kiekvieną išmestą CO_2 toną, už kurią laiku nebuvo grąžintas nei vienas ATL, taip pat reikalaujama, kad už tą išmetamųjų teršalų kiekį būtų grąžinami ATL. Kitos už ES ATLPS įgyvendinimo pažeidimus taikomos nuobaudos nustatomos pagal konkrečios valstybės nacionalines nuostatas.

Per 2019 m. atitikties užtikrinimo ciklą, nepaisant sunkios ekonominės padėties dėl COVID-19 krizės, atitikties ES ATLPS lygis išliko labai aukštas: 2020 m. kovo mėn. ir balandžio mėn. dauguma veiklos vykdytojų, bendrai išmetančių daugiau kaip 99 proc. stacionarių įrenginių išmetamųjų teršalų, savo teisinius įpareigojimus vykdė. Reikalavimų neatitinkantys įrenginiai paprastai buvo maži. Apie 500 orlaivių naudotojų, įskaitant daugiau kaip 100 komercinių orlaivių naudotojų, kurie įsisteigę už ES ribų, tačiau vykdo skrydžius EEE, ataskaitas pateikė ir reikalavimų laikėsi. Reikalavimų neatitinkantys operatoriai daugiausia buvo maži arba 2018 m. nutraukė veiklą.

Kompetentingos institucijos ir toliau atlieka įvairias metinių išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų atitikties patikras. Remiantis 2020 m. pagal 21 straipsnį pateiktomis ataskaitomis,

visos dalyvaujančios šalys[83] tikrina, ar įrenginių metinės išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos yra išsamios (100 proc. ataskaitų, išskyrus Belgiją (31 proc.), Ispaniją (94 proc.), Prancūziją (95 proc.)), o dauguma šalių – visos, išskyrus Vengriją ir Latviją, kurios turi po du orlaivių naudotojus, ir Lichtenšteiną, kuris jokių orlaivių naudotojų neturi, – tikrina orlaivių naudotojų ataskaitas. Be to, ataskaitose nurodoma, kad šalys vidutiniškai apie 83 proc. įrenginių ataskaitų (ir 91 proc. aviacijos ataskaitų) patikrina, ar jos atitinka stebėsenos planus, ir apie 70 proc. įrenginių ataskaitų, ar jos atitinka paskirstymo duomenis. 23 šalys pranešė, kad jos taip pat atlieka kryžmines patikras, kad palygintų įrenginių ataskaitų duomenis su kitais duomenimis. 24 valstybės tą patį daro su orlaivių naudotojų ataskaitomis.

12 šalių kompetentingos institucijos atliko konservatyvius trūkstamų duomenų skaičiavimus dėl 101 įrenginio (tai atitinka apie 1 proc. visų įrenginių) – beveik du kartus daugiau nei pastaraisiais trejais metais. Atrodo, kad padidėjimas susijęs su didesniu konservatyvių įverčių Nyderlanduose skaičiumi (51 įrenginys 2019 m., palyginti su 11 įrenginių 2018 m.), nes, palyginti su ankstesniais metais, gauta daugiau pranešimų apie stebėsenos klaidas. Su tuo susijęs išmetamųjų taršalų kiekis 2019 m. buvo 61 mln. tonų CO_2 (palyginti su 11,2 mln. tonų CO_2 2018 m.) – apie 4 proc. viso išmetamųjų teršalų kiekio (palyginti su 0,7 proc. 2018 m.). Konservatyvius skaičiavimus teko atlikti dažniausiai dėl to, kad išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos nevisiškai atitiko SATR reikalavimus ir kad išmetamųjų teršalų kiekio ataskaita nebuvo pateikta iki kovo 31 d.

Konservatyvius skaičiavimus vietoj trūkstamų 33 orlaivių naudotojų (5,4 proc. visų orlaivių naudotojų) ataskaitų duomenų turėjo pasitelkti septynios šalys. Tai buvo susiję su 1,6 proc. aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekio.

Kompetentingų institucijų patikros tebėra svarbios ir papildo vertintojų darbą. Visos šalys patvirtino 2019 m. įrenginiuose atlikusios ir kitų patikrų. Dauguma šalių (visos, išskyrus Italiją, Latviją, Lichtenšteiną ir Vengriją) pranešė panašų principą taikančios ir orlaivių naudotojams. Daugelis šalių (visos, išskyrus Graikiją, Italiją, Liuksemburgą ir Maltą) pranešė 2019 m. atlikusios įrenginių patikrų vietoje ir beveik pusė šalių (visos, išskyrus Bulgariją, Čekiją, Estiją, Graikiją, Ispaniją, Italiją, Jungtinę Karalystę, Kiprą, Latviją, Lichtenšteiną, Lietuvą, Liuksemburgą, Maltą, Norvegiją, Portugaliją, Prancūziją, Suomiją ir Vengriją) atliko orlaivių naudotojų patikrų vietoje.

2019 m. ataskaitose pranešta, kad baudos už viršytą taršos normą taikytos 25 įrenginiams aštuoniose šalyse (Danijoje – dviem, Ispanijoje – vienam, Italijoje – keturiems, Jungtinėje Karalystėje – septyniems, Lenkijoje – dviem, Portugalijoje – vienam, Rumunijoje – septyniems, Vokietijoje – vienam). Už viršytą aviacijos sektoriaus taršos normą nubausti 34 orlaivių naudotojai (Ispanijoje – keturi, Italijoje – trys, Jungtinėje Karalystėje – dvylika, Kipre – vienas, Portugalijoje – vienuolika, Vokietijoje – trys).

Šešios šalys patvirtino 2019 m. skyrusios baudų (kitų nei už viršytą taršos normą). Apie įkalinimą nepranešta, tačiau pranešta, kad imtasi arba dar bus imtasi (pvz., jei teismo

[83] Italija 2020 m. pateiktoje ataskaitoje į šį klausimą neatsakė, todėl kaip artinys panaudoti šios šalies ankstesnių metų duomenys.

procesas tebevyksta) tokių priemonių kaip baudos, oficialūs įspėjimai, įspėjamieji raštai. Bendra baudų finansinė vertė yra 7,8 mln. EUR (iš jų 0,15 mln. aviacijos sektoriuje).

Dažniausi pažeidimai, apie kuriuos pranešta 2019 m., buvo tai, kad iki nustatyto termino nebuvo pateiktos patikrintos metinės išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitos, nebuvo laiku pranešta apie planuojamus arba faktinius įrenginio pajėgumo, veiklos lygio ir eksploatavimo pakeitimus ir nebuvo vykdoma stebėsena pagal patvirtintą stebėsenos planą ir Reglamentą (ES) Nr. 601/2012.

Kaip pranešta praėjusiais metais, 2018 m. ir 2019 m. atliktas atitikties ES ATLPS taisyklėms užtikrinimo ciklo vertinimas, siekiant išsiaiškinti atskirų dalyvaujančių šalių atitikties ES ATLPS taisyklėms užtikrinimo problemas ir padėti joms geriau įgyvendinti ES ATLPS. Vertinimas baigtas 2020 m. ir paskelbta techninė rezultatų ataskaita[84].

Ataskaitoje daroma išvada, kad, nors stebėsenos planų tvirtinimo kokybė ir veiksmingumas, metinių išmetamųjų teršalų ataskaitų ir tikrinimo ataskaitų peržiūra, taip pat patikrinimai pagerėjo dėl to, kad dažniau naudojami Komisijos šablonai ir IT sistemos, taip pat sustiprintos kompetentingų institucijų procedūros, kai kuriose stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo (SATT) srityse vis dar kyla aiškinimo problemų ir joms spręsti būtų naudingas specialus mokymas arba specialios gairės.

Įgyvendinimo valstybėse narėse skirtumai daugiausia išryškėja peržiūrint metines išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitas ir patikros ataskaitas, taip pat, kokių tolesnių veiksmų imtasi dėl tikrinimo, tikrinimo procedūrų ir vykdymo užtikrinimo metu nustatytų problemų. Nors neatrodo, kad šie skirtumai turėtų žalingą poveikį SATT sistemos patikimumui, kai kuriose srityse, pavyzdžiui, tarpvalstybinio keitimosi informacija, tolesnių veiksmų, susijusių su rekomendacijomis dėl patobulinimų, ir tikrinimo procedūrų, padėtis gali būti gerinama ES lygmeniu. Rekomendacijas dėl patobulinimų valstybės narės pateikė specialiuose veiksmų planuose.

Pradėjus taikyti peržiūrėtus reglamentus, kai kurios per analizę nustatytos problemos gali būti išspręstos. Įgyvendinimas gali būti dar labiau pagerintas pagal poreikius atnaujinus rekomendacinę medžiagą, šablonus ir valstybių narių veiksmų planuose pateiktas rekomendacijas. Šiuo tikslu techninėje ataskaitoje ir valstybių narių veiksmų planuose pateikta konkrečių rekomendacijų.

9. IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS

2019 m. įrenginių, kuriems taikoma ES ETS, išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis rekordiškai sumažėjo – 9,1 proc., palyginti su 2018 m. Tai daugiausia lėmė beveik 15 proc. sumažėjęs ŠESD išmetimas elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriuje dėl didelės atsinaujinančiųjų energijos išteklių skverbties, didesnio gamtinių dujų naudojimo ir apie 19 proc. mažesnio akmens anglių kiekio naudojimo. Pramonės išmetamųjų teršalų kiekis trečiajame etape taip pat sumažėjo iki šiol labiausiai – beveik 2 proc. Tačiau patikrintas

[84] https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/monitoring/docs/report_5th_compliance_en.pdf

aviacijos išmetamųjų teršalų kiekis toliau didėjo, nors ir daug mažiau nei ankstesniais metais (1 proc. daugiau nei 2018 m.).

Teigiamų rezultatų ir toliau duoda pastaraisiais metais patvirtinti teisės aktų pakeitimai, kuriais siekiama stiprinti ATLPS ir spręsti ATL pertekliaus klausimą. 2020 m. gegužės mėn. ketvirtą kartą paskelbtas rinkos stabilumo rezervo pertekliaus rodiklis, iš kurio matyti, kad perteklius sumažėjo iki maždaug 1,39 mlrd. ATL. Remiantis pertekliumi ir peržiūrėtais ketvirtojo etapo ES ATLPS teisės aktais, 2020 m. aukcionų apimtys sumažintos beveik 40 proc. (apie 375 mln. ATL). 2021 m. aukcione parduotini kiekiai taip pat bus atitinkamai sumažinti.

Nepaisant sunkios pramonės ir aviacijos ekonominės padėties, susidariusios dėl COVID-19 krizės, anglies dioksido kainos signalas nuo 2019 m. sausio mėn. iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos išliko stabilus, išskyrus trumpą laikotarpį kovo ir balandžio mėn. Visos ES ATLPS pajamos, gautos iš aukcionų nuo 2012 m. iki 2020 m. birželio 30 d., siekė daugiau kaip 57 mlrd. EUR, o bendros valstybių narių pajamos 2019 m. sudarė daugiau kaip 14 mlrd. EUR, 2020 m. pirmąjį pusmetį – 7,9 mlrd. EUR. Didelę šių pajamų dalį valstybės narės panaudoja klimato politikai įgyvendinti.

Be to, nepaisant išskirtinių aplinkybių 2020 m., 2019 m. atitikties ES ATLPS lygis išliko labai aukštas: dauguma veiklos vykdytojų, bendrai išmetančių daugiau kaip 99 proc. stacionarių įrenginių išmetamų teršalų, savo teisinių įpareigojimų laikėsi. Tiek stacionarių įrenginių, tiek orlaivių naudotojų atveju reikalavimų neatitinkantys veiklos vykdytojai paprastai būdavo mažos įmonės. ES ATLPS struktūra išliko patikima, o administravimo organizavimas valstybėse narėse buvo veiksmingas.

Vėlesniais metais, įgyvendinant platesnį teisės aktų rinkinį pagal Europos žaliąjį kursą, galėtų būti iš esmės peržiūrėtos ES ATLPS nuostatos, susijusios su jos taikymo sritimi ir aviacijos reikalavimais, kad būtų galima įgyvendinti didesnius ES užmojus klimato srityje. 2021 m. bus pirmieji ES ATLPS ketvirtojo etapo įgyvendinimo metai. Kitoje anglies dioksido rinkos ataskaitoje, kurią numatoma paskelbti 2021 m. pabaigoje, bus pateikta viso ATLPS įgyvendinimo trečiajame etape apžvalga. Joje taip pat bus pirmą kartą apžvelgtas ES ATLPS veikimas ketvirtajame etape.

PRIEDAS

1 priedėlis

1.1 lentelė. Nemokamų ATL skaičius, skirtas elektros energijos sektoriui modernizuoti[85]

Valstybė narė	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bulgarija	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297	1 948 441
Kipras	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789
Čekija	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840	3 830 905
Estija	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939	19 471
Vengrija[86]	7 047 255	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma	Netaikoma
Lietuva	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922	94 432
Lenkija[87]	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281	16 912 108
Rumunija	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439	1 723 016
Iš viso	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375	25 104 162

Šaltinis: Klimato politikos GD.

1.2 lentelė. Didžiausias nemokamų ATL, per metus skiriamų pagal elektros energijos ir šilumos gamybos sektoriui taikomą nuostatą, leidžiančią nukrypti nuo visų ATL pardavimo aukcione principo, skaičius

Valstybė narė	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Iš viso
Bulgarija	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
Kipras	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
Čekija	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
Estija	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
Vengrija	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
Lietuva	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
Lenkija	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
Rumunija	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Iš viso	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Šaltinis: Klimato politikos GD.

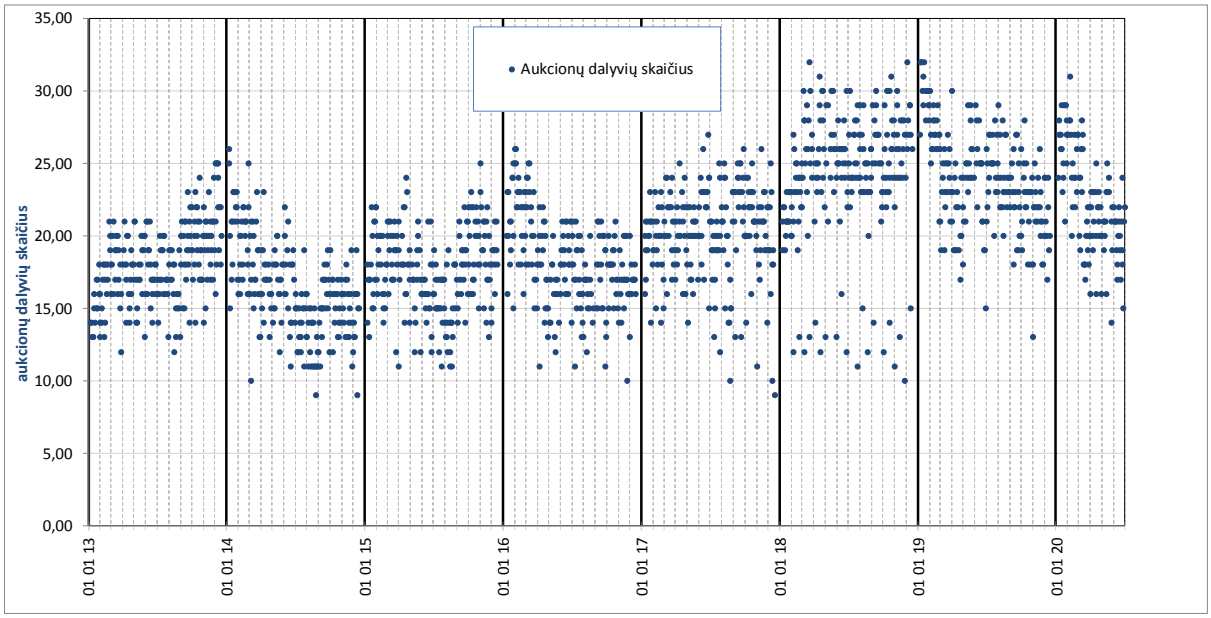
[85] Į šioje lentelėje nurodytą pagal 10c straipsnį skirtų ATL skaičių gali būti įtraukti ATL, išduoti dėl vėlavimo ankstesniais metais. Šiuo atveju atitinkami kiekiai per metus pateikiami ESSŽ.
[86] Vengrija 10c straipsnio nukrypti leidžiančia nuostata naudojosi tik 2013 m.
[87] Galutinis Lenkijai skirtų ATL skaičius bus nurodytas kitų metų ataskaitoje, kai bus priimti galutiniai sprendimai dėl visų paskirstymo prašymų.

1.3 lentelė. 2013–2021 m. aukcionuose parduotų arba planuotų parduoti nepanaudotų nemokamų ATL pagal 10c nukrypti leidžiančią nuostatą skaičius[88]

Valstybė narė	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bulgarija	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0	476 621
Kipras	0	0	0	0	0	0	0
Čekija	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295	0
Estija	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026	0
Lietuva	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105	76 120
Lenkija	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000	34 501 299[89]
Rumunija	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0	827 338
Vengrija	0	0	0	0	0	0	0

2 priedėlis

2.1 diagrama. Paprastųjų ATL aukcionų dalyvių skaičius nuo 2013 m. iki 2020 m. birželio 30 d.



Šaltinis: EEX.

- Aukcionų dalyvių skaičius

[88] 2013 m. ir 2014 m. pagal 10c straipsnį suteikti ATL aukcionuose nebuvo parduodami.
[89] Galutiniai Lenkijos duomenys bus nurodyti kitų metų ataskaitoje, kai bus priimti galutiniai sprendimai dėl visų paskirstymo prašymų.

2.1 lentelė. Pajamos, gautos valstybėms narėms ir Jungtinei Karalystei pardavus ATL aukcionuose 2012–2020 m. birželio 30 d. laikotarpiu (mln. EUR)[90]

	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Paprastieji ATL (ankstyvieji aukcionai)	Aviacijos ATL (ankstyvieji aukcionai)	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL	Paprastieji ATL	Aviacijos ATL
Austrija	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16	180,94	2,89	82,07	1,50
Belgija	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47	353,47	3,30	160,28	1,70
Bulgarija	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83	439,19	1,11	205,96	0,58
Kipras	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30	24,4	1,74	17,03	0,91
Kroatija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55	71,97	0,74	32,52	0,37
Čekija	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10	628,94	1,46	329,84	0,75
Vokietija	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1093,31	16,87	845,74	4,65	1141,74	5,07	2565,34	16,31	3146,14	17,89	1149,91	0,00
Danija	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48	162,78	3,31	73,56	1,70
Estija	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14	142,65	0,20	65,81	0,08
Graikija	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57	503,34	6,11	229,19	3,16
Ispanija	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1291,07	14,97	1225,22	19,97	555,93	10,31
Suomija	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96	217,35	2,60	98,33	1,33
Prancūzija	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16	711,64	14,89	322,10	7,69
Vengrija	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91	226,8	1,21	102,98	0,62
Airija	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97	121,64	2,62	54,97	1,37
Italija	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1440,10	13,22	1271,35	17,64	576,06	9,11
Lietuva	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25	83,69	0,35	39,49	0,17

[90] Šaltinis: EEX.

Liuksemburg	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20	16,79	0,28	7,74	0,17
Latvija	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49	41,92	0,66	18,58	0,33
Malta	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52	15,21	0,71	6,97	0,37
Nyderlandai	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37	435,64	4,50	197,44	2,33
Lenkija	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1209,98	1,59	2545,94	2,89	1384,13	4,38
Portugalija	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65	253,58	3,53	115,37	1,83
Rumunija	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45	747,87	1,95	369,33	1,00
Švedija	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34	124,1	4,43	56,52	2,29
Slovėnija	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12	65,14	0,16	29,42	0,08
Slovakija	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18	244,47	0,24	111,50	0,12
Jungtinė Karalystė	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1607,32	0,00	0	0	1043,32	0,83
IŠ VISO	**603,52**	**17,53**	**3550,73**	**0,00**	**3115,11**	**53,53**	**4815,97**	**117,26**	**3761,57**	**32,28**	**5490,60**	**34,14**	**14090,23**	**90,27**	**14002,17**	**117,37**	**7436,36**	**55,11**

2.2 lentelė. Pajamos, gautos EEE šalims pardavus ATL aukcionuose 2019 m.–2020 m. birželio 30 d. laikotarpiu (mln. EUR)[91]

	2019		2020	
	Paprastieji ATL	**Aviacijos ATL**	**Paprastieji ATL**	**Aviacijos ATL**
Islandija	23,91	1,86	16,26	1,66
Lichtenšteinas	0,52	0	0,47	0,00
Norvegija	476,78	18,24	332,17	15,84
IŠ VISO	**501,21**	**20,1**	**348,90**	**17,51**

3 priedėlis

3.1 lentelė. Tarptautinių kreditų keitimo iki 2020 m. birželio mėn. suvestinė[92]

Iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos pakeisti tarptautiniai kreditai	**mln.**	**proc.**	**Iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos pakeisti tarptautiniai kreditai**	**mln.**	**proc.**
PTMV	**288,86**	**60,06%**	**TMV**	**192,07**	**39,94%**
Kinija	213,31	73,85	Ukraina	147,69	76,89%
Indija	20,30	7,03	Rusija	32,06	16,69%
Uzbekistanas	10,17	3,52	Lenkija	2,82	1,46%
Brazilija	6,00	2,08	Vokietija	1,65	0,85%
Vietnamas	3,71	1,28	Prancūzija	1,24	0,64%
Čilė	3,21	1,11	Bulgarija	0,50	0,26%
Meksika	3,17	1,10	Kitos valstybės	6,11	3,21%
Korėja	2,93	1,01			
Kitos valstybės	26,06	9,02			
IŠ VISO PTMV ir TMV	**480,94**	**100%**			

Šaltinis: ESSŽ.

3.2 lentelė. Tarptautinių kreditų keitimo iki 2020 m. birželio mėn. suvestinė pagal įrenginių rūšis

Tarptautiniai kreditai, kuriuos iki 2020 m. birželio mėn. pabaigos pakeitė:	**PTMV (mln.)**	**TMV (mln.)**

[91] Šaltinis: EEX

[92] Jungtinė Karalystės mainai, kurie buvo sustabdyti 2019 m. dėl apsaugos priemonių, priimtų siekiant apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, buvo atnaujinti 2020 m.

Stacionarūs įrenginiai	282,54	191,25
Orlaivių naudotojai	6,32	0,82
IŠ VISO	**288,86**	**192,07**

Šaltinis: ESSŽ.

4 priedėlis

4.1 lentelė. Patikrintas ATLPS įrenginių kitų nei CO_2 išmetamųjų teršalų kiekis pagal ŠESD rūšį 2013–2019 m. (mln. tonų)[93]

	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
PFCs	0.40	0.74	0.58	0.64	0.51	0.64	0.57
N_2O	2.48	5.48	5.31	4.62	4.92	4.108	3.68

Šaltinis: ESSŽ.

5 priedėlis

5.1 lentelė. Atrinkti ES Teisingumo Teismo sprendimai, susiję su ES ATLPS veikimu 2019 m. liepos mėn. – 2020 m. birželio mėn. laikotarpiu

Bylos nuoroda	**Susiję teisės aktai**	**Šalys**	**Bylos aplinkybės**	**Data**	**Teismo išvada**
Byla C- 189/19	Komisijos sprendimas 2011/278.	Schaefer Kalk GmbH & Co. KG / Vokietija	Bendrovė „Spenner Gmbh“ norėjo gauti daugiau nemokamų ATL ATLPS trečiajam etapui (2013–2020 m.), teigdama, kad Vokietijos kompetentinga institucija jai nesuteikė pakankamai nemokamų ATL dėl klaidingo Komisijos sprendimo 2011/278/ES, visų pirma 9 straipsnio, susijusio su ankstesnio laikotarpio veiklos lygiais, aiškinimo.	2020 5 14	Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sprendimo 2011/278 9 straipsnio 9 dalis netaikoma, jei veikiančio įrenginio pajėgumas labai padidinamas iki bazinio laikotarpio, nustatyto pagal šio sprendimo 9 straipsnio 1 dalį, ir kad Sprendimo 2011/278 9 straipsnio 1 dalimi kompetentinga institucija neįpareigojama pati nustatyti atitinkamą bazinį laikotarpį, kad galėtų įvertinti ankstesnio laikotarpio įrenginio veiklos lygį.

[93] Kai kurių įrenginių išmesti N_2O arba PFC kiekiai Sąjungos registre gali būti atskirai nenurodyti, o vietoj jų gali būti nurodytas bendras išmetamųjų teršalų kiekis tonomis CO_2 ekvivalentu. Duomenys lentelėje pateikti atsižvelgiant į suskirstymą, taikomą Sąjungos registre nurodant skirtingų išmetamųjų ŠESD kiekį. Išmestus N_2O kiekius kai kurios valstybės narės į ES ATLPS savanoriškai įtraukė nuo antrojo etapo (2008 m.), o nuo trečiojo etapo (2013 m.) šie duomenys kartu su duomenimis apie PFC įtraukiami privaloma tvarka.

Byla C- 113/19	Direktyva 2003/87/EB, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija	LuxAviation SA / aplinkos ministras, Liuksemburgas	Bendrovė „LuxAviation“ manė, kad 2016 m. ji baigė apyvartinių taršos leidimų grąžinimo procedūrą, tačiau Aplinkos ministerijos teigimu, taip nėra. 2016 m. birželio mėn. aplinkos ministras bendrovei „LuxAviation“ nurodė, kad ji per nustatytą laikotarpį, t. y. iki tų metų balandžio 30 d., neatliko reikalaujamo grąžinimo. Buvo skirta bauda ir bendrovės „LuxAviation“ pavadinimas buvo paskelbtas Aplinkos agentūros interneto svetainėje.	2020 3 26	Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal ES pagrindinių teisių chartijos 20, 47 straipsnius ir 49 straipsnio 3 dalį nedraudžiama, kad vienodo dydžio sankciją pagal ATLPS direktyvą galėtų pakeisti nacionalinis teismas, Chartijos 41 straipsnis netaikomas klausimui, ar valstybės narės privalo, ar neprivalo sąžiningai veikiantiems veikos vykdytojams teikti įspėjimus ar priminimus, ir kad teisėtų lūkesčių apsaugos principas nedraudžia skirti Direktyvos 2003/87 16 straipsnio 3 dalyje numatytos sankcijos tuo atveju, kai kompetentingos valdžios institucijos neįspėja veiklos vykdytojo iki grąžinimo termino pabaigos.

6 priedėlis

6.1 lentelė. ES ATLPS ketvirtojo etapo įgyvendinimo padėtis

Priemonė	Tikslas	Teisės akto tipas	Kada numatyta priimti
2021–2030 m. anglies dioksido nutekėjimo sąrašas	Naujo anglies dioksido nutekėjimo sąrašo sudarymas ES ATLPS ketvirtajam etapui, remiantis sektorių, kuriems gresia didelė anglies dioksido nutekėjimo rizika, nustatymo kriterijais	Komisijos deleguotasis sprendimas	Priimtas 2019 m. vasario 15 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. gegužės 8 d.[94]
2021–2030 m. taikytinų nemokamų ATL paskirstymo taisyklių peržiūra	Komisijos sprendimo 2011/278/ES, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo ATL suteikimo pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės, peržiūra siekiant pritaikyti šias taisykles prie ketvirtajam etapui nustatytų naujų teisinių aplinkybių	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2018 m. gruodžio 19 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. vasario 27 d.[95]
Nemokamų ATL suteikimo koregavimas atsižvelgiant į	Nemokamų ATL suteikimo įrenginiams koregavimo atsižvelgiant į veiklos apimties pasikeitimą (didesnį kaip 15 proc. vidutinį padidėjimą arba sumažėjimą dvejų metų	Komisijos įgyvendinimo reglamentas	Priimtas 2019 m. spalio 31 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas

[94] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=LT
[95] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=LT

gamybos pokyčius	laikotarpiu) priemonių nustatymas		2019 m. lapkričio 4 d.[96]
Santykinių taršos rodiklių verčių, taikytinų 2021–2025 m. paskirstant nemokamus ATL, atnaujinimas	2021–2025 m. taikytinų atnaujintų santykinių taršos rodiklių verčių nustatymas remiantis iki 2019 m. rugsėjo 30 d. valstybių narių pateiktais 2016 m. ir 2017 m. duomenimis	Komisijos įgyvendinimo reglamentas	2020
Inovacijų fondo įsteigimas	Inovacijų fondo veiklos taisyklių, įskaitant atrankos procedūrą ir kriterijus, nustatymas	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2019 m. vasario 26 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. gegužės 28 d.[97]
Modernizavimo fondo įsteigimas	Modernizavimo fondo veiklos taisyklių nustatymas	Komisijos įgyvendinimo reglamentas	Priimtas 2020 m. liepos 9 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2020 m. liepos 10 d.[98]
Reglamento (ES) Nr. 389/2013 (Registro reglamentas) peržiūra	Ketvirtajame etape Sąjungos registrui keliamų reikalavimų nustatymas, reikalaujant, kad tai būtų standartinės elektroninės duomenų bazės su bendrais duomenų elementais, suteikiančios galimybę atsekti ATL išdavimą, laikymą, perleidimą ir panaikinimą bei užtikrinančios viešą prieigą ir konfidencialumą	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2019 m. kovo 12 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. liepos 2 d.[99]
Reglamento (ES) Nr. 1031/2010 (Aukcionų reglamentas) pakeitimai	Galimybės 2020 m. aukcione parduoti pirmuosius 50 mln. ATL, paimtus iš rinkos stabilumo rezervo (RSR), suteikimas Inovacijų fondui	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2018 m. spalio 30 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. sausio 4 d.[100]
Reglamento (ES) Nr. 1031/2010 (Aukcionų reglamentas) peržiūra	Kai kurių pardavimo aukcione aspektų peržiūrėjimas siekiant įgyvendinti ketvirtojo etapo reikalavimus, pirmiausia – suteikti Inovacijų fondui ir Modernizavimo fondui galimybę aukcione parduoti ATL, taip pat atsižvelgti į tai, kad pagal Direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų (FPRD II) ES ATLPS ATL priskiriami prie finansinių priemonių.	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2019 m. rugpjūčio 28 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. lapkričio 8 d.[101]
Reglamento (ES) Nr. 601/2012 dėl stebėsenos ir ataskaitų teikimo peržiūra	Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklių supaprastinimas, patobulinimas ir paaiškinimas bei administracinės naštos sumažinimas remiantis trečiajame etape įgyta įgyvendinimo patirtimi	Komisijos įgyvendinimo reglamentas	Priimtas 2018 m. gruodžio 19 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2018 m. gruodžio 31 d.[102]
Reglamento (ES) Nr. 600/2012 dėl akreditavimo ir	Akreditavimo ir tikrinimo taisyklių supaprastinimas, patobulinimas ir paaiškinimas bei, kiek įmanoma,	Komisijos įgyvendinimo reglamentas	Priimtas 2018 m. gruodžio 19 d., *Oficialiajame*

[96] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1842&from=EN
[97] hhttps://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=LT
[98] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1001&from=EN
[99] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=LT
[100] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007
[101] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1868&from=EN
[102] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066

tikrinimo peržiūra	administracinės naštos sumažinimas remiantis trečiajame etape įgyta įgyvendinimo patirtimi		*leidinyje* paskelbtas 2018 m. gruodžio 31 d.[103]
Reglamentas (ES) 2019/1603, kuriuo dėl aviacijos išmetamųjų teršalų stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemonių, susijusių su CORSIA, papildoma Direktyva 2003/87/EB	ES ATLPS direktyva papildyta nuostatomis dėl Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos patvirtintų aviacijos sektoriaus išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemonių, taikytinų CORSIA įgyvendinimo tikslais.	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2019 m. liepos 18 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2019 m. rugsėjo 30 d.[104]
2021–2030 m. ES ATLPS valstybės pagalbos gairės	Ketvirtajam etapui skirtų ES ATLPS valstybės pagalbos gairių peržiūra siekiant jose atsižvelgti į naujas peržiūrėta ES ATLPS direktyva nustatytas nuostatas, susijusias su netiesioginių anglies dioksido išlaidų kompensavimo sistemomis	Komisijos komunikatas	2020 m.
Komisijos deleguotasis sprendimas (ES) 2020/1071 dėl ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos netaikymo atvykstantiems iš Šveicarijos skrydžiams	Iš dalies keičiamas ES ATLPS direktyvos I priedas, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. iš Šveicarijos atvykstantiems skrydžiams nebūtų taikoma ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema	Komisijos deleguotasis reglamentas	Priimtas 2020 m. gegužės 18 d., *Oficialiajame leidinyje* paskelbtas 2020 m. liepos 21 d.[105]

Dabartinė padėtis
Planuojama
Vykdoma
Atlikta

7 priedėlis

7.1 lentelė. Valstybių narių/EEE ELPA valstybių įnašai į rinkos stabilumo rezervą 2019–2020 m. (ATL skaičius)

Valstybė narė / EEE ELPA valstybė	**2019 m. įnašai į RSR[106]**	**2020 m. RSR įnašai[107]**
Austrija	**5 935 748**	**5 614 399**
Belgija	**9 846 994**	**9 313 899**
Bulgarija	**8 292 720**	**7 843 771**
Kroatija	**1 614 984**	**1 527 552**
Kipras	**932 844**	**882 342**

[103] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=LT.
[104] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1603&from=EN.
[105] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020D1071.
[106] 2019 m. sausio mėn. – rugpjūčio mėn. duomenys pagrįsti 2018 m. gegužės 15 d. Komisijos komunikatu C(2018) 2801 *final*, kurį galima rasti adresu: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2018_2801_en.pdf.
[107] Laikotarpių nuo 2019 m. rugsėjo mėn. iki gruodžio mėn. ir nuo 2020 m. sausio mėn. iki rugpjūčio mėn. duomenys pagrįsti Komisijos komunikatu C(2019) 3288 *final*, kurį galima rasti adresu: https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2019_3288_en.pdf.

Čekija	**15 406 858**	**14 572 765**
Danija	**5 340 750**	**5 051 614**
Estija	**2 904 319**	**2 747 085**
Suomija	**7 130 025**	**6 744 021**
Prancūzija	**23 346 791**	**22 082 847**
Vokietija	**85 389 770**	**80 766 957**
Graikija	**12 684 492**	**11 997 782**
Vengrija	**5 115 708**	**4 838 755**
Islandija	**166 450**	**157 439**
Airija	**3 991 393**	**3 775 308**
Italija	**40 304 729**	**38 122 721**
Latvija	**865 501**	**818 645**
Lichtenšteinas	**3 725**	**3 524**
Lietuva	**1 792 324**	**1 695 292**
Liuksemburgas	**467 394**	**442 090**
Malta	**354 798**	**335 590**
Nyderlandai	**14 291 411**	**13 517 705**
Norvegija	**3 314 570**	**3 135 127**
Lenkija	**39 282 170**	**37 155 520**
Portugalija	**6 478 775**	**6 128 029**
Rumunija	**14 941 290**	**14 132 401**
Slovakija	**4 752 513**	**4 495 223**
Slovėnija	**1 577 714**	**1 492 300**
Ispanija	**32 660 234**	**30 892 081**
Švedija	**3 457 106**	**3 269 946**
Jungtinė Karalystė	**44 480 623**	**42 072 540**
Iš viso	**397 124 722**	**375 625 270**

8 priedėlis

8.1 lentelė. Programos „NER 300“ nepanaudotos lėšos pagal „InnovFin“ EDP ir EITP DI: 2019 m. rugpjūčio mėn. – 2020 m. birželio mėn. laikotarpiu remiami projektai

Projekto pavadinimas	Aprašymas
VOLTALIS (EDP)	„Voltalis“ yra elektros energijos sektoriaus reagavimo į paklausą agregatorius. Juo pateikiami pažangūs techniniai sprendimai, kad buitinės ir mažos komercinės bei pramoninės apkrovos galėtų būti įtrauktos į energijos rinkas ir būtų išnaudotas jų lankstumo potencialas. Projektas padidins tiekimo saugumą, nes sumažės elektros energijos tiekimo nutraukimo rizika, ir pagerins energijos vartojimo efektyvumą, nes sumažės bendras elektros energijos suvartojimas. „Voltalis“ suteikta 20 mln. EUR paskola, finansuojama iš „NER 300“ nepanaudotų lėšų.

STEELANOL (EDP) Pažangioji biokuro gamyba iš plieno gamybos dujų atliekų	Operacija „STEELANOL“ gavo 75 mln. EUR paskolą, visiškai paremtą programos „NER 300“ nepanaudotais ištekliais, kad būtų galima remti mažo anglies dioksido kiekio plieno parodomąją gamybą. Šiuo pirmuoju tokio pobūdžio projektu siekiama pademonstruoti veiksmingą bioetanolio gamybos iš medienos atliekų būdą ir jį visiškai integruoti į didelę plieno gamyklą. Tai – didelis proveržis mažinant sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro.
Elektra varomų transporto priemonių įkrovimas Italijoje (EITP DI)	Projektu siekiama Italijoje sukurti elektra varomų transporto priemonių įkrovimo infrastruktūrą. 2019–2023 m. laikotarpiu bus įrengta apie 6 850 įkrovimo punktų ir susijusios jungtys su skirstomuoju tinklu. Projekto finansavimas sudaro 25 mln. EUR, visiškai paremtų nepanaudotomis programos „NER 300“ lėšomis.
„Hamburger Hochbahn“ e. judumo programa (EITP DI)	Šiuo Hamburgo viešojo transporto vežėjo „Hamburger Hochbahn“ projektu siekiama atnaujinti ir elektrifikuoti Hamburgo miesto viešojo transporto parką dabartinius dyzelinius autobusus pakeičiant 100 e. autobusų ir diegiant susijusią įkrovimo infrastruktūrą. Projekto rengėjas savo e. autobusams naudoja 100 proc. sertifikuotos atsinaujinančiosios energijos. Bendrovės strategijoje numatyta, kad įkrovimo infrastruktūra turėtų būti modulinė ir kintama, ją turėtų būti lengva prižiūrėti ir ji būtų energetiškai bei ekonomiškai labai efektyvi.
VHH Hamburgo e. judumo programa (EITP DI)	Šiuo projektu padedama Hamburgo viešojo transporto vežėjui VHH įsigyti maždaug 155 e. autobusų seniems dyzeliniams autobusams pakeisti ir susijusiai įkrovimo infrastruktūrai sukurti. Tai apima keturių depų pritaikymą elektriniam judumui ir vieno naujo depo, pritaikyto elektriniams autobusams, statybą, taip pat programinės įrangos ir IT sistemų įdiegimą. Projekto vykdytojas naudoja 100 proc. sertifikuotos atsinaujinančiosios energijos.
LIGNOL (PDA)	Šiuo projektu remiama lignolio gamyklos statyba veikiančioje plaušienos gamykloje Miorume (Švedija), kurioje tikimasi kasmet pagaminti apie 185 000 tonų lignolio (atsinaujinančios lignino pagrindu pagamintos bioalyvos, kuri bet kokiu santykiu gali būti maišoma degimo varikliuose ir tinkama maišyti su aviaciniais degalais). Vykdant lignolio gamybos procesą ne tik sumažinamas Švedijos transporto sektoriaus išmetamas CO_2 kiekis – šis procesas yra labai efektyvus energijos vartojimo požiūriu, jo metu neišsiskiria toksiniai teršalai ir nesusidaro kenksmingos atliekos. Numatomos parodomojo etapo išlaidos sudaro 105,5 mln. EUR.
Projektas „Solar Thermo Electric Magaldi“ (PDA)	Šiuo Italijoje vykdomu projektu remiama pirmoji tokio tipo jėgainė, pagrįsta nauja saulės šiluminės energijos gamybos ir kaupimo koncepcija ir gaminanti ekologišką elektros energiją, kurią galima teikti pagal poreikį. Jėgainė nuolat teiks elektros energiją iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir jai nereikės tiesti ilgų perdavimo linijų, todėl šiluminių įrenginių, kuriuose naudojamas mazutas arba dyzelinas, sąnaudos sumažės. Numatoma, kad per metus jėgainėje iš viso bus pagaminama apie 14 300 MWh elektros energijos. Šiuo metu numatoma, kad išlaidos sudarys apie 36 mln. EUR.
BIOFOREVER (PDA)	Pagal šį projektą remiama Roterdame įsikūrusi parodomoji biologinio medienos perdirbimo į etanolį įmonė, kurioje per metus pagaminama 8 000 tonų etanolio. Gamybos proceso žaliava – A arba B klasės medienos atliekos. Gamybos proceso produkcija – biodegalams priskiriamas etanolis. Projekto parodomojo etapo išlaidos sudaro 30 mln. EUR.